

**T.C.
NEVŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI**

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS
KİTAPLARINDA YER ALAN FİİLLERİN KULLANIM
SIKLIĞININ BELİRLENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tuğba İŞLER

Danışman
Doç. Dr. Seçil HİRİK

Nevşehir 2021

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA YER ALAN FİİLLERİN KULLANIM SIKLIĞININ BELİRLENMESİ

Tuğba İŞLER

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans, Kasım 2021

Danışman: Doç. Dr. Seçil HİRİK

ÖZET

Günümüzde toplumlar; ekonomik, siyasi, kültürel, bilimsel nedenlerle birbirleriyle iletişim halindedirler. İletişimin temel aracı olarak kullanılan dil, toplumların birbirlerini tanımalarında ve dillerini öğrenmelerinde önemli bir unsurdur. Altay dil ailesi içerisinde yer alan ve sondan eklemeli bir dil olan Türkçe, dünyanın en eski ve en çok konuşulan dillerinden biridir. Farklı coğrafyalarda farklı milletlerle etkileşime geçilmesi sonucunda yabancılara Türkçe öğretiminin önemi artmış ve bu yönde eserler verilmeye başlanmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan materyaller de önem kazanmıştır. Eğitim öğretim ortamlarının temel kaynağı ders kitaplarıdır. Ders kitapları yabancı dil eğitiminde bir program çerçevesinde öğrenciye ve öğretmene rehberlik ederek dilin seviyelere göre öğretilmesinde yardımcı olur. Ders kitapları, öğrencinin kelime haznesini geliştiren bir kaynaktır. Bu kitaplar vasıtasıyla öğrenciye kazandırılması hedeflenen dört temel dil becerisini geliştirecek yönde belirlenen kelimelerden oluşan söz varlığı, kitaplarda yer alan metinlere yerleştirilmiş olması gerekir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin ilk seviyesinde söz varlığı oluşturulurken, bireyin kendisini kısa ve anlaşılır şekilde ifade edebilmesi amaçlanmıştır. Bireyin en doğal gereksinimlerini karşılayan kavramlar aynı zamanda cümlenin kurulmasında yardımcı olan fiiller ya da fiil görevinde kullanılan sözcüklerdir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde fiillerin önemli bir yeri vardır. Çünkü fiiller olmadan cümle kurulamaz, düşünceler anlatılamaz. Fiiller yapılan işleri, oluşları ve duruşları bildiren

ve kişi, zaman ve yargı kavramları veren sözcüklerdir. Fiiller yüklem oldukları zaman tek başlarına bir cümle oluşturabilirler. Sözcüklerin bir arada bir düzen içinde bulunması fiillerle sağlanmaktadır. Bu anlayıştan hareketle yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında yer alan fiillerin kullanım sıklığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitaplarında yer alan fiiller tespit edilerek geçiş sıklıkları belirlenmiştir.

Kitaplar betimsel çalışma olan tarama modeli ile incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda ders kitaplarında temel dil becerilerine ve dil bilgisi öğretimine yönelik bölümlerin yer aldığı görülmüştür. Sözcük listelerine yer verilmiş ancak yalnızca fiil öğretimi üzerine hazırlanmış çalışma bölümlerine yer verilmemiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitaplarında toplam üç yüz otuz sekiz (338) fiil tespit edilmiştir. Bu fiiller kullanım sıklığına göre tabloda sıralanmıştır. Kitaplardaki ortak kullanılan fiil sayısı yüz kırk bir (141) olarak belirlenmiştir. Sıklık derecesi en yüksek olan fiiller “yap-, git-, oku-, yaz-, gel-, iste-” ve “et-” ve “ol-” yardımcı eylemleriyle kurulan birleşik fiillerdir. Sıklık tabloları oluşturularak A1 seviyesinde en çok kullanılan fiiller tespit edilmiş ve temel düzeyde öğrenilmesi gereken fiiller belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Fiiller, Sıklık, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1, Yedi İklim Türkçe A1

**IDENTIFYING THE FREQUENCY OF THE VERBS IN THE TEXTBOOKS
UTILIZED IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE**

Tuğba İŞLER

Neveşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Social Sciences

Department of Turkish Education, MA, November 2021

Advisor: Assoc. Prof. Seçil HIRIK

ABSTRACT

Today, societies are in constant interaction with each other in economic, political, cultural and scientific respects. Language, used as the basic means of communication, has a pivotal role in societies' learning one another's culture and language. Descending from the Altaic family and being an agglutinative language, Turkish is one of the oldest and most spoken languages in the world. Upon the interaction with various societies in different continents, teaching Turkish to foreigners has gained significance and thereby textbooks as well as other kinds of materials have emerged as a result of this. Guiding both teachers and students in language learning process through a particular program, textbooks help language teaching at different levels. Boosting a learner's vocabulary, textbooks need to be equipped with certain words selected in accordance with the main skills of a language and these words must be included in the texts within the books.

While building a certain amount of vocabulary at the first level of teaching Turkish as a foreign language, it is aimed for the learners to be able to express themselves briefly and neatly. Besides functioning in sentence formation and having utmost significance, verbs and verb-like expressions also meet the learners' most common and innate needs in that sentences cannot be made, nor can thoughts be conveyed without them. Verbs are words used to convey actions, happenings, attitudes, subjects, time and judgements. They can even constitute a sentence on their own. Word order is organized based on verbs; in this respect, it is aimed to identify the frequency of the verbs in the textbooks used for teaching Turkish as a foreign

language. In this study, the verbs in the textbooks Turkish A1 for Foreigners and Yedi İklim Turkish A1 as well as their frequency were identified.

Through the scanning model as a descriptive study, the textbooks were analyzed, illustrating that they include sections related with basic language skills besides grammar. Word lists were included, while the worksheets only aiming to teach verbs were excluded. In the textbooks Turkish A1 for Foreigners and Yedi İklim Turkish A1, a total of 338 verbs were identified and ordered according to their frequency. The number of the verbs common in each textbooks was 141 and the most frequent ones were ‘make, do, go, read, write, come, want and phrasal verbs made up of get and become’, respectively. The most common words in A1 level were identified upon the formation of frequency and the ones to be learned in the first phase were also determined.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, Verbs, Frequency, Turkish A1 for Foreigners, Yedi İklim Turkish A1

TEŞEKKÜR

Beni merhametiyle sarıp sarmalayan canım anneme (Ayőe KASAPOĞLU) ve hayattaki duruőunu, azmini örnek aldığım canım babama (Kamuran KASAPOĞLU) sonsuz teőekkürlerimi sunarım. Hayatım boyunca benden desteklerini esirgemeyen bu güzel aileme minnettarım.

Lisansüstü eğitimimin ders döneminden itibaren bana emek veren titiz çalışma disipliniyle, bilimsel katkılarıyla beni yönlendiren ve rehberlik eden hocam, tez danışmanım, Sayın Doç. Dr. Seçil HİRİK'e saygı ve teőekkürlerimi sunarım.

Tuğba İŞLER
Konya, 2021

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	i
TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK	ii
KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
KISALTMALAR.....	xii
RESİMLER LİSTESİ.....	xiii
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

1.1. Problem Durumu.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sınırlılıklar.....	4

İKİNCİ BÖLÜM KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Dil	5
2.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi.....	6
2.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Önemi.....	8
2.4. Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi.....	9
2.5. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ders Kitapları.....	10
2.6. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi Öğretimi.....	12
2.7. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Söz Varlığı.....	13
2.8. Fiiller.....	14
2.8.1. Fiillerin Anlam Özellikleri.....	16
2.8.2. Fiillerin Yapısal Özellikleri.....	18
2.8.2.1. Basit Fiiller.....	18
2.8.2.2. Türemiş Fiiller.....	19

2.8.2.3. Birleşik Fiiller.....	20
2.9. Sıklık.....	21
2.9.1. Kelime Sıklığı.....	22
2.9.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sıklık	24
2.9.3. Sıklık Çalışmalarının Tarihçesi	26
2.10. İlgili Araştırmalar.....	27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli.....	31
3.2. Evren ve Örneklem.....	31
3.3. Veri Toplama Araçları.....	32
3.4. Verilerin Analiz Edilmesi.....	32

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

4.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabındaki Fiillerin Kullanım Sıklığına Yönelik Bulgu Ve Yorumlar.....	35
4.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabındaki Ünitelerde Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri.....	35
4.1.2 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri.....	51
4.2. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabındaki Fiillerin Kullanım Sıklığına Yönelik Bulgu Ve Yorumlar.....	60
4.2.1. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabındaki Ünitelerde Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri.....	60
4.2.2 Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri.....	85
4.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ve Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitaplarında Yer Alan Fiillerin Genel Sıklık Derecesi.....	96
4.3.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ve Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitaplarında Yer Alan Ortak Fiillerin Genel Sıklık Derecesi.....	108
4.3.2. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Kitabında Yer Alıp Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Almayan Fiillerin Genel Sıklık Derecesi.....	113

4.3.3. Yedi İklim Türkçe A1 Kitabında Yer Alıp İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Almayan Fiillerin Genel Sıklık Derecesi.....	115
TARTIŞMA.....	120
SONUÇ.....	121
ÖNERİLER.....	126
KAYNAKÇA.....	127
ÖZGEÇMİŞ.....	131

KISALTMALAR

CEFR: Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi

DİLMER: Dil Öğretim Merkezi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

s.: sayfa

TDK: Türk Dil Kurumu

TÖMER: Türkçe Öğretim Merkezi

TTK: Türk Tarih Kurumu

TUD: Türkçe Ulusal Derlemi

vb.: ve benzeri

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1. <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1</i>	33
Resim 2. <i>Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı A1</i>	33
Resim 3. <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Üniteleri</i>	34
Resim 4. <i>Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı Üniteleri</i>	34

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1- 1.Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	35
Tablo 2. <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1- 2.Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	37
Tablo 3. <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1- 3.Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	38
Tablo 4. <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1- 4.Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	42
Tablo 5. <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1- 5.Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	45
Tablo 6. <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1- 6.Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	48
Tablo 7. <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	52
Tablo 8. <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Alan Kalıp İfadelerin Sıklık Dereceleri</i>	58
Tablo 9. <i>Yedi İklim Türkçe A1 – 1. Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	61
Tablo 10. <i>Yedi İklim Türkçe A1 – 2. Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	62
Tablo 11. <i>Yedi İklim Türkçe A1 – 3. Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	64
Tablo 12. <i>Yedi İklim Türkçe A1 –4. Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	67
Tablo 13. <i>Yedi İklim Türkçe A1 – 5. Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	70
Tablo 14. <i>Yedi İklim Türkçe A1 – 6. Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	75
Tablo 15. <i>Yedi İklim Türkçe A1 – 7. Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	78

Tablo 16. <i>Yedi İklim Türkçe A1 – 8. Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	81
Tablo 17. <i>Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri</i>	85
Tablo 18. <i>Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Alan Kalıp İfadelerin Sıklık Dereceleri</i>	94
Tablo 19. <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ve Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitaplarında Yer Alan Fiillerin Genel Sıklık Derecesi</i>	96
Tablo 20. <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ve Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitaplarında Yer Alan Kalıp İfadelerin Genel Sıklık Derecesi</i>	107
Tablo 21. <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ve Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitaplarında Yer Alan Ortak Fiillerin Genel Sıklık Derecesi</i>	108
Tablo 22. <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Kitabında Yer Alıp Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Almayan Fiillerin Genel Sıklık Derecesi</i>	113
Tablo 23. <i>Yedi İklim Türkçe A1 Kitabında Yer Alıp İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Almayan Fiillerin Genel Sıklık Derecesi</i>	115

GİRİŞ

Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan, duygu ve düşüncelerin aktarılmasında dil bilgisi kuralları çerçevesinde şekillenen ve değişen koşullara göre gelişimini sürdüren canlı bir varlıktır. Tarih boyunca toplumlar; ekonomik, siyasi, kültürel, bilimsel nedenlerle birbirleriyle iletişim halinde olmuşlardır. İletişimin temel aracı olarak kullanılan dil, toplumların birbirlerini tanımalarında ve dillerini öğrenmelerinde önemli bir unsur olmuştur.

Altay dil ailesi içerisinde yer alan ve sondan eklemeli bir dil olan Türkçe, dünyanın en eski ve en çok konuşulan dillerinden biridir. Son zamanlarda Türkçeye olan ilgi ve gereksinim daha da arttırmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi yaygınlaştıkça, öğretimde kullanılan materyaller de önem kazanmaktadır. Eğitim Öğretim ortamlarının temel kaynağı ders kitaplarıdır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde öğretmen ve öğrenciler açısından en çok kullanılan araçlar; ders kitapları ve yardımcı kitaplarıdır. Ders kitapları yabancı dil eğitimi sürecinde öğrenciye de öğretmene de rehberlik ederek bir program çerçevesinde dilin seviyelere göre öğretimini sağlar.

Ders kitapları; öğrenciye, öğretmene yardımcı olan dil öğrenim sürecinde hedeflenen düzeylere ulaşılmasını sağlayan, dersin planlı, düzenli bir şekilde işlenmesine imkân veren önemli bir materyaldir. Dil öğretiminde kullanılan ders kitapları dört temel dil becerisine yer verir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, dört temel dil becerisini destekleyen en önemli unsur dil bilgisi öğretimidir. Dil bilgisi ayrı bir öğrenme alanı olarak değerlendirmemeli okuma-dinleme-konuşma-yazma becerilerini destekleyen bir araç olarak değerlendirilmelidir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil bilgisi öğretiminin amacı bir bağlam içerisinde dilin yapısını fark edebilmeleridir. Bu bağlam dilin yapı taşı olan sözcüklerle mümkündür.

İnsan hayatında etkin role sahip unsurlardan biri olan dilin, vazgeçilmezliğinin temelinde, insanogluna kendisini ve dış dünyayı ifade etmesinde yardımcı olan sözcükler yatmaktadır. Sözcükler, insan zihninin isteğe bağlı olarak ürettiği yapay

göstergelerdir. İnsanoğlu bu yapay göstergeler sayesinde dış dünyanın ayrıştırılarak içselleştirilmesini, algılanmasını ve anlamlandırılmasını gerçekleştirebilmektedir. Söz dağarcığı bütün disiplinlerin oluşumunda ve gelişiminde başrol oynayan temel unsurlardan biridir. Söz dağarcığı zenginliği ile sıkı bir ilişki gösteren temel dil becerileri ve özellikle okuduğunu anlama gücü, değişik akademik alanlardaki başarı ile yüksek bir ilişki göstermektedir (Yalçın ve Özek, 2006: 171).

Söz varlığı anlama ve anlatma becerilerinin gelişmesinde önemli bir unsurdur. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bireyin kendisini ifade edebilmesi ve başarılı olması amaçlanmaktadır. Dolayısıyla bireyin zengin bir söz varlığına sahip olması gerekmektedir. Bireyin en doğal gereksinimlerini karşılayan kavramlar aynı zamanda cümlenin kurulmasında yardımcı olan fiiller ya da fiil görevinde kullanılan sözcüklerdir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde fiillerin önemli bir yeri vardır. Fiiller yapılan işleri, oluşları ve duruşları bildiren sözcüklerdir. Fiiller olmadan tümce yapılamaz, düşünceler anlatılamaz. Sözcüklerin bir arada bir düzen içinde bulunması fiillerle sağlanmaktadır. Çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretmek amacı ile hazırlanmış olan İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitaplarında yer alan fiillerin kullanım sıklığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda setlerde yer alan fiiller tespit edilerek kullanım sıklıkları incelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

Çalışmanın bu bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, önemi ve sınırlılıkları hakkında bilgi verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

En etkili iletişim aracı olan dilin yapı taşı sözcükler oluşturmaktadır. Sözcükler sayesinde duygu, düşünce ve dileklerimiz sözlü ya da yazılı olarak aktarabilir; sözcüklerle iletişim kurabiliriz. Ana dili öğreniminde de yeni bir dil öğrenmeye başladığımızda da sözcüklere ihtiyaç duyarız. Dil öğretiminde amaç dil becerilerinin geliştirilmesidir. Sözcükler; okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinin kazanılmasında bir araçtır. Dolayısıyla dil öğreniminde sözvarlığı önemli bir yere sahiptir. Sözvarlığı, dilsel ürünler yardımıyla bir ulusun kültüründen, yaşayışından, coğrafi şartlarından, geçmişte edindikleri deneyimlerden küçük kesitler sunan rengârenk bir çerçevedir. Sözvarlığı, dilin sahip olduğu kültürü daha kolay tanımamıza olanak sağlayan birincil ve temel öğelerin tamamını kapsar (Aksan, 2002: 13).

Günlük hayatta iletişimimizi kolaylaştıran kalıplaşmış birimler ve kültürümüzün önemli parçalarından olan sözcükler sözvarlığını oluşturmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözvarlığı önemli bir yere sahiptir. Söz varlığı öğretimi kullanılan materyallerle sağlanmaktadır. Bu materyaller daha çok ders kitaplarından oluşmaktadır. Verilen diyaloglar ve kısa hikâyelerde en çok kullanılan ve tekrar eden sözcükler yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dil seviyelerine göre oluşturulmaktadır.

Türkçe, dünya dilleri arasında yapı yönüyle sondan eklemeli diller grubunda; köken bakımından da Altay dilleri ailesinde yer almaktadır. Türkçede köklere farklı ekler getirilerek yeni sözcükler elde edilir. Bu durum sözcük türlerinin incelenmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Sözcük türleri içerisinde en önemli öge fiillerdir. Çünkü fiiller yüklem oldukları zaman tek başlarına bir cümle oluşturabilirler. Filler, varlıkların yaptığı işleri, oluşları, hareketleri ve içinde buldukları durumları

bildirirken, kişi, zaman ve yargı kavramları verir. Bu anlayıştan hareketle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitaplarında yer alan fiillerin kullanım sıklığı incelenerek karşılaştırılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde genel olarak dört temel dil becerileri ve öğretmen öğrenci görüşleri ile ilgili araştırmalar yapılmış olup sözcük türleri araştırmaları yok denecek kadar az olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca dilimizin en önemli ögesi olan fiillere ana dil olarak Türkçe öğretiminde de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de çok az yer verilerek araştırma yapılmıştır. Araştırmalar sonucu dil öğretim materyali olarak kullanılan ders kitaplarının karşılaştırılması öngörölmüştür. Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanmış olan İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitaplarında yer alan fiillerin kullanım sıklığının belirlenmesi ve karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda setlerde yer alan fiiller tespit edilerek geçiş sıklıkları belirlenmiştir.

1.3 Araştırmanın Önemi

Türkçe fiil türü sözcükler bakımından oldukça zengin bir dildir. Fiil türü sözcükler, dilin anlatım işlevini gerçekleştirmesi esnasında kullanılırlar ve cümlede yüklem görevini üstlenirler. Bir cümlede hangi öğelerin yer alacağına, cümlede bulunan sözcüklerin hangi durumda olacağına fiiller karar verir. Türk dilinde oldukça önemli bir yere sahip olan fiillerin yabancılar öğretilmesi büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında yer alan fiillerin tespit edilmesi ve kullanım sıklığının belirlenmesine yönelik yapılacak bu çalışmanın öğreticilere, öğrencilere ve araştırmacılara katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

Bu alışma İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitapları ile sınırlandırılmıştır. Çalışmada sözcük türlerinden sadece fiiller incelenmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Dil

Dilin birçok tanımı olmasına rağmen her tanımda dilin farklı bir özelliğine vurgu yapıldığını görüyoruz. Çünkü dil, yaşayan canlı bir varlıktır. Dil, birey ve toplumların anlaşmalarını sağlayan kurallar çerçevesinde gelişen bir sistemdir. Dünya üzerindeki bütün milletler, kültürlerini dil sayesinde oluşturur, geliştirir ve geleceğe ulaştırırlar. TDK dili “İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma” olarak tanımlamıştır (TDK, 2005).

Aksan “Dil, canlı bir araçtır; insanlara, bireylere hizmet eder fakat insanların keyfine bağlı değildir. İnsanlar dili istedikleri biçime sokamaz; ona değişik bir şekil veremez. Her birey dilin kurallarına dikkat etmeye, onun doğasına uymaya, onun kanunlarına boyun eğmeye mecburdur. Dil kuralları, dilin kuruluşunu, yapısının biçimini gösterir. Bu kurallar, bir milletin dil zevkinin, dil anlayışının, kendine özgü dil tutumunun, kendi dil dünyasının düşüncesinin yarattığı formüllerdir” diyerek bir dilin düşünce dünyasına yani taşıdığı kültüre saygı duymamız gerektiğini vurgulamıştır (Aksan, 1977: 17).

Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimai bir müessesedir (Ergin, 2006: 3). Kaplan “Dil, duygu ve düşüncüyü insana aktaran bir vasıta olduğu için, insan topluluklarını bir yığın ve kitle olmaktan kurtararak aralarında “duygu ve düşünce birliği” olan bir cemiyet, yani “millet” hâline getirir.” demiştir (Kaplan, 1999: 12). Sonuç olarak dil insanlar arasındaki iletişimi sağlayan en temel araçtır. Duygu ve düşüncelerimizi anlatmak, milli kültürümüzü taşımak en önemlisi millet olabilmek dil vasıtasıyla gerçekleşmektedir.

Aksan “Bir toplumu ulus yapan bağların en güçlüsü, dildir. Bireyleri ulusuna, yurduna, geçmişine sıkı sıkıya bağlar; kuşaktan kuşağa aktarılarak gelen dil, bireyi geçmişle gelecek arasındaki zincirin bir halkası durumuna getirir. Bir toplumun pek çok özellikleri, yaşayışı, gelenekleri, dünya görüşü, yaşam felsefesi, inançları, bilim, teknik ve sanata katkıları o toplumun diline yansır; o toplumun dilinden izlenebilir.” diyerek dilin geçmişten geleceğe bir köprü görevinde olduğunu belirtmiştir (Aksan, 1998: 13).

2.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi

Milletler tarih boyunca birbirleriyle ekonomik, siyasi ve sosyal olaylardan dolayı iletişim halinde oldular. Dünya tarihinde en eski ve en köklü milletlerden biri Türk toplumdur. Bu bağlamda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi çok eski tarihlere dayandığını söylemek mümkündür.

Türklerin göçebe bir millet olması ve geniş bir coğrafya içerisinde dağılması yazılı eserler bırakmasının önünde bir engel olmuştur. Bu sebeplerden dolayı çok eski dönemlerdeki Türk devletlerinde dil öğretimine ait yazılı bir çalışma olup olmadığı henüz tespit edilememiştir. Bazı tarihi verilere göre Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin tarihi süreci Uygurlar döneminde başladığı kabul edilmektedir. Uygurlar dil öğretimi konusunda, kendilerinden önceki Türk kavimlerinden daha açık kanıtlar bırakmışlardır. Ayrıca Moğol hükümdarı Timuçin’in Uygur tamgacılarından birisini kendi sarayına getirttiği ve ondan hem tamga kullanmayı hem de devlet tahrirati öğrendiği kaydedilmektedir. Daha sonra Uygur tamgacılarının Cengiz’in çocuklarına öğretmenlik yaptıkları kayıtlara geçmiştir. Bu dönemlerde Moğolların kendilerine has bir alfabeleri olmadığından, Moğol gençlerinin yazıyı Uygurlardan öğrenmeye mecbur kaldıkları söylenmektedir. Bu Uygur mualliminden önce Moğollarda müşterek bir yazı dili oluşmamıştır (Caferoğlu, 1984: 181).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili ilk kez Karahanlılar döneminde çalışmalar olmuştur. Türklerin İslamiyet’i benimsemesiyle Türkçe ile Arapça karşı karşıya gelmiştir. Kaşgarlı Mahmut’un Divân-u Lûgat-it Türk isimli eseri Araplara Türkçeyi öğretmek için yazılan ve günümüze kadar gelebilen ilk abidevi eserdir. Eser ansiklopedik bir sözlük ve Türklerin bilinen ilk dil öğretim kitabıdır.

Harezmi ve Kıpçak sahasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi sürecine zemin hazırlayan sözlüklerin yazıldığını görmekteyiz. Kıpçak döneminde en önemli eserlerden biri Codex Cumanicus'dur. Bu eser Kıpçaklara Hristiyanlığı yaymalarını kolaylaştırmak amacıyla yazılmıştır.

Çağatay Döneminde, Ali Şir Nevai Türkçenin Farsçadan üstün olduğunu savunan Muhakemetü'l Lugateyn adlı eseri kaleme almıştır. Eser Türkçenin söyleyiş ve anlatım zenginliğini örneklendirerek dil özelliklerini ortaya koymaktadır.

Selçuklu döneminde dil tarihi açısından en önemli gelişmesi Karamanoğlu Mehmet Bey'in "Bugünden sonra divanda, dergâhta, çarşıda, mecliste, meydanda Türkçeden başka dil konuşulmayacaktır." buyruğudur. Bu dönemde Türkçenin ana dili olarak öğretimi önem kazanmış ve medreselerde ders kitabı olarak okutulmaya yönelik eserler verilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde Osmanlı Türkçesi, geniş bir coğrafyada imparatorluk dili olarak konuşulmuştur. Bu dönemde pek çok yabancı yazar Türkçe öğrenmek için İstanbul'a gelerek Türkçe öğrenmiş ve nasıl öğrendiklerini kitap haline getirmişlerdir. Bu dönemde Acemi Okullarında yabancı dil olarak Türkçe dersleri yapılmıştır. Sonraki dönemlerde ise üniversitelerde Türkçe kürsüleri açılmaya başlanmıştır.

Cumhuriyet Döneminde Türk Dil Kurumu'nun (Türk Dili Tetkik Cemiyeti) kurulmasıyla Türk diline çok önem verilmiştir. Türkiye'nin dış ülkelerle kültürel, siyasi ve ekonomik ilişkilerinin artması sonucunda yabancı dil olarak Türkçenin önemi de artmıştır. Yabancıların Türkçe öğrenme ihtiyaç ve isteklerine karşın üniversitelerin açmış oldukları dil eğitim merkezleri (TÖMER, DİLMER vb.) kurulmuştur. Türk Dil Kurumu, Türkiye Maarif Vakfı ve Yunus Emre Enstitüsünün yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında önemli araştırmaları ve çalışmaları bulunmaktadır.

2.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Önemi

Toplumlar tarih boyunca sosyal, ekonomik, ticari ve kültürel ilişkiler içerisinde olmuşlardır. Bu etkileşim sonucunda birbirlerinin dillerini öğrenmek ve kendi dillerini diğer toplumlara öğretmek istemişlerdir. Bu bağlamda yabancı dil öğretimi önem kazanmıştır. Türkçe, dünyanın en eski ve en çok konuşulan dillerinden biridir. Farklı coğrafyalarda farklı milletlerle etkileşime geçilmesi sonucunda yabancılara Türkçe öğretiminin önemi artmış ve bu yönde eserler verilmeye başlanmıştır.

Türkçe günümüzde pek çok bölgede kalabalık bir nüfus tarafından konuşulan bir dildir. Yaygın olarak kullanılan bir dilin, yabancılar tarafından öğrenilmesi gayet doğal bir hadisedir. Türkçeyi öğrenmek isteyen yabancıların bunu öğrenmekteki amaçları çeşitlilik gösterir. Akademik çalışmalar, ticari faaliyetler, diplomatik temaslar, Türklere olan ilgi, Türkiye'yi daha yakından tanıma vb. amaçlarla Türkçe öğrenilmek istenmektedir (Erdem, 2009: 889). Türkiye'nin dünyada gittikçe artan önemi ve son yıllarda yaşanan siyasi ve sosyal gelişmeler Türkçeye olan ilgi ve talebin artmasına neden olmuştur. Dolayısıyla yabancı dil olarak Türkçe öğretimi son yıllarda çok büyük önem kazanmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin önemini Türkçenin ve Türk kültürünün dünyaya tanıtılması olarak ifade edebiliriz.

Yabancı dil öğretimi kültür öğretimidir. İnsanlar ait oldukları toplumun ve o topluma ait kültürün kelime ve kavramlarıyla kendilerini ifade ederler. Bütün kelime ve kavramların arkasında bir kültür geçmişi vardır. Bu sebeple öğretilen toplumun yapısı ve sosyal değerleri dikkate alınmalıdır (Avcı, 2002). Ana dilimizi öğrenirken onun düşünme ve değer sistemleriyle çevremizi algıladığımız gibi yabancı bir dil öğrendiğimizde de değişik değer sistemleri, algılama ve düşünme biçimleriyle tanışırız. Yabancı bir dil edinme, ana dilimizdeki kavramların, anlatımların karşılığını o dilde bulup kullanma değildir. Çeşitli toplumların dünyaya bakış açılarına, düşünme ve değer sistemlerine açılan bir kapıdır. Bir toplumun çeşitli etkinliklerini, davranış biçimlerini kavrayabilmenin yolu, o toplumun dilini öğrenmekten geçer. Yabancı diller, bize bu dillerin dünyayı algılama biçimlerini ve değer sistemlerini tanıttığından, hem o dillerin kültürleriyle donanmış kişilerle her alanda daha iyi iletişim kurabilmemizi sağlıyor, hem de kendi düşüncemizi

geliştiriyor, çevremizi genişletiyor, kendi benliğimizin bilincine daha iyi varmamıza ve kendi konumumuzu daha iyi belirlememize yardımcı oluyor (Ozil,1991: 96).

Yabancılara Türkçe öğretimi, Türk kültürünün öğretilmesi amacını taşımaktadır. Çünkü dil, kültür aktarıcısıdır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinin ana dil olarak öğretilmesinden farklı ve zor yönü, Türkçeyi öğrenen yabancıların Türk kültürüne olan uzaklığıdır. Yabancı dil öğrenen kişi o dile ait kültürün içine girmektedir (İşcan, 2011: 32). Yabancılara Türkçenin öğretiminde amaç, yalnızca birtakım kelimeleri öğretmek değildir. Kişiye dili, Türk kültürünü yeterli ölçüde kazandırmaktır. Çünkü Türkçeyi severek, isteyerek öğrenen bir yabancı, Türkiye'nin kültür elçisi durumuna gelmektedir. Dolayısıyla, yabancılara Türkçeyi öğretirken hem dilimizi zorlaştırmadan öğretmeli ve sevdirmeliyiz hem de öncelikle oluşturacağımız metinlere de Türk kültürünü iyi yansıtmalıyız. Daha sonra ise, orta düzeyden itibaren seçeceğimiz klâsik ve çağımızı yansıtan metinleri, öğrencilere vermemiz gereken dil bilgisi yapılarını da göz önüne almak suretiyle ders ortamına uyarlarken de bu duruma özen göstermeliyiz. Bunları yaparken de, günümüz Türk insanının çevresiyle kurduğu iletişim birinci plânda olmalıdır. Çünkü dil öğretimi, yaşantıların kazandırılması demektir (Barın, 2003: 312).

2.4. Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi

Dil öğretiminin bir çerçeveye oturtulma ihtiyacı, etkin bir şekilde dil öğretimi yapmayı amaçlayan Avrupalı devletler için de bir ihtiyaç hâline gelmiştir. Avrupalı devletler, bir birlik oluşturduktan sonra dil öğretimini belirli ölçütlere bağlamak için 1971 yılından itibaren çalışmalarda bulunmuşlardır. Nihayet, 2001 yılında bu çalışmaların sonucu olarak Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metnini yayımlamıştır (Deniz ve Uysal, 2010: 242).

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (Common European Framework of Reference for Languages, CEFR), Avrupa ülkelerinde dil öğretim programlarını, program yönergelerini, sınav ve ders kitapları vb. konulardaki çalışmalarını yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. Yabancı dil öğrenenlerin, bu dili iletişim kurmada kullanabilmek için neleri bilmeleri ve bu dilde etkinlik kazanmak için hangi bilgi ve yeteneklerini geliştirmeleri gerektiğini

kapsamlı bir şekilde açıklamaktadır. Bu açıklamalar aynı zamanda dillerin kurulmuş olduğu kültür bağlamını da kapsamaktadır. Başvuru metni aynı zamanda yabancı dil öğrenenlerin gerçekleştireceği ilerlemenin, öğrenmenin her aşamasında ve yaşam boyu öğrenme temeliyle ölçülebilmesini sağlayan dil yeterlilik düzeylerini de tanımlamaktadır (Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni: MEB: 1).

Avrupa'da çeşitli dil öğretimine, dil düzeyini belirleme sınavlarına ve dil öğretim setlerine kaynaklık eden Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (CEFR), yabancı dilde etkili bir şekilde iletişim kurmak için yabancı dil öğrenenlerin öğrenmesi gereken bilgi ve becerileri göstermek için öğrencilere anlamlı bir yol sağlamayı hedeflemektedir. Yaşam boyu öğrenme bağlamında öğrenmenin değerlendirilebilmesi için öğrenenlerin gelişim düzeyleri de bu kaynak sayesinde belirlenebilmektedir (Can, 2007: 6).

Bütünleşme amacıyla birçok konuda yönünü Avrupa Birliği'ne çeviren Türkiye, dil öğretimi konusunda da Avrupa'yı izlemekte ve bu yönde Avrupa ile uyum çalışmalarına hız vermektedir. Bu noktada Türkiye'de eğitim sisteminde yapılacak hemen hemen her çalışmanın Avrupa ile aynı doğrultuda hazırlanmasına özen gösterilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, yabancı dil öğretim programlarının Avrupa Konseyi Yaşayan Diller Bölümü'nün geliştirmiş olduğu standartlara göre düzenlenmesi önemli görülmektedir (Demirel, 2004: 18). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi, dili becerilere ayırarak dil öğrenimini kolaylaştırmayı, dil öğrenme sürecini başarılı bir şekilde gerçekleştirmeyi amaçlar.

2.5. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ders Kitapları

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde öğretmen ve öğrenciler açısından en çok kullanılan araçlar; ders kitapları ve yardımcı kitaplardır. Ders kitapları yabancı dil eğitimi boyunca öğrenciye de öğretmene de rehberlik ederek bir program çerçevesinde dilin aşama aşama öğretimini üstlenir. Yabancı dil öğretilirken ders kitaplarının kullanılmasının temel amacı öğrenme sürecini daha kolay ve anlaşılır hale getirmektir. Ders kitapları, eğitim planlaması sırasında belirlenen hedeflere ulaşmak için öğrencinin öğrenme yaşantılarına kaynaklık eden öğretim materyallerinden biri, hatta çoğu zaman tek öğretim materyalidir (Halis, 2002: 51).

Ders kitabı, çeşitli disiplinler ile ilgili bilgi ve konuları öğrenmek/öğretmek amacı ile hazırlanan, kolaydan zora doğru devam eden programlı ve sistemli metinler ile oluşturulan kitaplardır. Öğrenim süresinde öğrencinin kullandığı en önemli ders kaynağı ders kitabıdır (Arı, 2014: 44).

Ders kitapları seçilirken öğrencilerin ilgisi, var olan dil yeterliliği, yaşı, öğrenme biçimi gibi öğelere dikkat edilmelidir. Ders kitapları, içerisinde dilbilgisi yapılarını, metinleri, dilin sözcükleri öğelerinden olan deyimleri, atasözlerini ve hedef dile ait kültürel yapıları barındıran en önemli ve zengin bir öğretim kaynağıdır (Karahan, 2015: 30).

Yabancı dil olarak Türkçe eğitiminde en çok kullanılan ders malzemesi ders kitaplarıdır. Bunun nedeni olarak; öğrencilerin istenilen dil becerilerini edinmelerinde ders kitaplarının kolay ulaşılabilir olması, tüm öğrenciler tarafından kitapların yaygın bir şekilde kullanılması ve kitapların tema ve konulara uygun metinlerden oluşması, öğrenci seviyesine uygunluğu, görsel özelliği gösterilebilir (Göçer, 2007: 32). Ders kitapları, öğrencinin kelime haznesini geliştiren bir kaynaktır. Bu kitaplar vasıtasıyla öğrenciye kazandırılması hedeflenen dört temel dil becerisini geliştirecek yönde belirlenen kelimelerden oluşan söz varlığı kitaplarda yer alan metinlere yerleştirilmiş olması gerekir.

Hengirmen'e göre yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak ders kitaplarının özellikleri şunlar olmalıdır:

- Kitaplardaki [etkinlikler] konular, günlük yaşantıda iletişim yönünden en çok ihtiyaç duyulan konulara göre sıralanması gerekir.
- Kitaptaki konular öğrencinin konuşma, dinlediğini anlama, okuma ve yazma becerilerini geliştirmeye yönelik olmalı, dikte ve dil bilgisine de bu becerilerin gelişmesine yardımcı olmak üzere düzenlenmelidir.
- Kitaplarda işlenen konuların öğrenilmesini kolaylaştırmak ve öğretimi zevkli bir duruma getirebilmek için resim, karikatür ve fotoğraflara yer verilmelidir.

- Yabancı dil öğretimi konusunda yazılmış kitaplara ek olarak anahtar kitaplar, dil bilgisi ve dil bilgisi alıştırmaları kitapları, sözlükler, deyimler sözlüğü, atasözleri sözlüğü gibi yardımcı kitaplar hazırlanmalıdır (Hengirmen, 1993: 64).

Ders kitaplarıyla, öğrencilerin temel dil becerilerini geliştirmeleri, dili hem günlük hayatta hem de akademik ortamlarda kullanabilmeleri amaçlanmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanan ders kitaplarının, öğrencilerin yeni sözcükleri etkili bir şekilde öğrenmelerine imkân verecek şekilde düzenlenmiş olması önemlidir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanan kitaplar incelendiğinde öğretimin dört temel dil becerisi ve dil bilgisi öğretimi üzerine şekillendiği görülmektedir. Bu anlayıştan hareketle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitaplarında yer alan fiillerin hangi ünitelerde ne sıklıkta kullanıldığı incelenmiştir.

2.6. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi Öğretimi

Dil öğretiminde kullanılan ders kitapları dört temel dil becerisine yer verir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, dört temel dil becerisini destekleyen en önemli unsur dil bilgisi öğretimidir. Dil bilgisi ayrı bir öğrenme alanı olarak değerlendirmemeli okuma-dinleme-konuşma-yazma becerilerini destekleyen bir araç olarak değerlendirilmelidir. Dil bilgisi öğretiminin önemini Barın “İnsan, anadilini öğrenirken dil bilgisine ihtiyaç duymaz. Uzun bir zaman içinde ezber, tekrar ve benzetme yoluyla dil öğrenilir. Yabancılar Türkçe öğretmek için ise, dil bilgisine ihtiyaç vardır. Çünkü öğrenciler anadilleri dışında bir dil öğrenmektedirler. Ve öğrendikleri dili kendi ana dilleriyle devamlı karşılaştırmaktadırlar.” şeklinde açıklamaktadır (Barın, 1994: 54).

Dil bilgisi, dilleri belirli noktalarda ayıran veya birleştiren önemli bir unsurdur. Bu nedenle dil bilgisi, dil öğretiminde belli bir aşamadan sonra diğer beceriler kadar üstünde durulması gereken önemli bir beceri alanıdır. Çünkü belirli bir aşamadan sonra diğer dil becerilerinin daha üst düzeylere çıkması dil bilgisi ile sağlanabilmektedir. Kelimelerin seri ve doğru bir şekilde okunması da dil bilgisi öğretimi ile olmaktadır (Temizkan, 2014).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dil bilgisi öğretimi birtakım kuralların ezberletildiği bir ders olarak değil; okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerileriyle koştur bir şekilde ele alınmalıdır. Kuraldan uygulamaya gitmek yerine somut örneklerden kurala ulaşmak, kuralı sezdirmek tercih edilmelidir (Kocayanak, 2016: 157).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil bilgisi öğretiminin amacı öğrencilerin dil becerilerine dilin kurallarını sezerek ulaşmalarını sağlamaktır. Dolayısıyla bir bağlam içerisinde dilin yapısını fark edebilmeleri hedeflenmektedir.

2.7. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Söz Varlığı

Bir kültür ögesi olan dilin yapı taşı sözcükler oluşturmaktadır. Sözcükler sayesinde duygu, düşünce ve dileklerimiz sözlü ya da yazılı olarak aktarabilir; sözcüklerle iletişim kurabiliriz. Ana dili öğreniminde de yeni bir dil öğrenmeye başladığımızda da sözcüklere ihtiyaç duyarız. Dil öğretiminde amaç dil becerilerinin geliştirilmesidir. Sözcükler; okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinin kazanılmasında bir araçtır. Dolayısıyla dil öğreniminde söz varlığı önemli bir yere sahiptir. Temel dil becerileri olarak adlandırılan, dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerinden oluşan dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan en önemli araçtır. Kişi söz varlığını zenginleştirebildiği ölçüde bu becerileri kullanabilmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin ilk seviyesinde söz varlığı oluşturulurken, bireyin kendisini kısa ve anlaşılır şekilde ifade edebilmesi amaçlanmıştır. Bireyin en doğal gereksinimlerini karşılayan kavramlar aynı zamanda cümlenin kurulmasında yardımcı olan fiiller ya da fiil görevinde kullanılan sözcüklerdir diyebiliriz.

İnsanın kendini ifade etmesi için zengin bir kelime dağarcığına ihtiyacı vardır. Her dilde anadilden gelen bir temel kelime varlığı bulunur. Daha yeni zamanlarda üretim ve birleşim yolları ile yapılmış veya yabancı dillerden gelmiş kelimelerle birlikte bu varlık dilin kelime dağarcığını meydana getirir. Dil, yaşayan bir organizma gibi zamanın ihtiyacına göre durmadan kendi yapısından kelimeler yaratarak ve yabancı dillerden kelimeler alarak dağarcığını zenginleştirir. Bir yandan da bazı kelimeleri

eskiter ve düşürür. Buna göre kelime dağarcığı artan, bir yandan da değişen, yenilenen bir hazinedir (Banguoğlu, 1986: 141). Bu hazineyi oluşturan dilin en temel iki yapı taşı olan isim ve fiillerdir. Türkçe sondan eklemeli bir dil olduğu için yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öncelik olarak söz varlığı çalışmaları yapılması dil öğreniminin iskeletini oluşturduğunu söyleyebiliriz. Dil öğreniminde söz varlığı, sözcüklerin bir bağlam içerisinde çağrıştırdığı anlamları daha kolay öğrenilmesine yardımcı olmaktadır.

Türkçe öğretimi süreci dört temel dil becerisinden oluşmaktadır ve bu becerilerin gelişimi doğrudan bireyin sözcük dağarcığı ile ilişkilidir. Bireyin sözcük dağarcığının sistemli biçimde zenginleşmesi okuduğunu, dinlediğini anlamasında, yazı yazma ve konuşma sürecinde önemli bir belirleyicidir. Anlama ve anlatma üst başlığında incelenen bu dört temel beceri, doğrudan sözcüklerle ilişkilidir (Lüle Mert, 2013a: 13). Anlama ve anlatma becerilerinin gelişmesinde söz varlığının payı büyüktür. Dolayısıyla yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kelime hazinelerinin zenginleştirilmesine önem verilmelidir. Bireyin hedef dile ait zengin bir söz varlığına sahip olması kendisini sözlü ya da yazılı olarak daha iyi ifade etmesini ve başarılı olmasını sağlayacaktır. Yeni bir dil öğrenmek, aslında o dile ait kelimeleri öğrenmek, o dilin yaşayış ve kültürünü öğrenmek demektir.

2.8. Fiiller

Fiiller, sözcük türleri içerisinde en önemli öğelerden biri olarak kabul edilmektedir. Cümlenin iki temel ögesinden biri olan fiil, özne ile birlikte bir dilin en temel iki yapısından biridir. Türkçenin gramer yapısına bakıldığında sözcüklerin de kendi içerisinde türlere ayrıldığı görülmektedir. Bu türler isimler, sıfatlar, zamirler, zarflar, edatlar, bağlaçlar, ünlemler ve fiillerdir. Şekil bilgisinin en önemli ögesi ve vazgeçilemez unsurlardan birisi olan fiillerin dilimizdeki yeri ve önemi büyüktür. Fiiller hareketleri karşılayan sözcüklerdir. Nesnelere zaman ve mekân içindeki her türlü hareketini belirtmek için kullanılırlar. Filleri anlamlı kılmak için nesnelere ilişkilendirilmesi gerekir. Başka bir deyişle fiiller, hareketin ne zaman, nerede ve kim tarafından yapıldığını gösterir.

Aksan temel sözcüklüğü için “İnsanın organları başta olmak üzere onun en doğal gereksinimlerini karşılayan yemek, içmek, uyumak, gitmek, gelmek, almak, vermek... gibi kavramlar, ona en yakın kişileri gösteren akrabalık adları, sayılar ve insanın maddi ve manevi kültürü içine giren çeşitli kavramlar sayılabilir.” (Aksan, 1996: 26-27) demiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin ilk seviyesinde sözcüklüğü oluşturulurken, bireyin kendisini kısa ve anlaşılır şekilde ifade edebilmesi amaçlanmıştır. Aksan’ın tanımından hareketle bireyin en doğal gereksinimlerini karşılayan kavramlar aynı zamanda cümlenin kurulmasında yardımcı olan fiiller ya da fiil görevinde kullanılan sözcüklüdür.

Fiiller, olma ya da yapma ifadesi taşıyan, başka bir söyleyişle hareket kavramlarını adlandırmaya yarayan kelimelerdir. Bunlar yalın olarak söylenemezler, ancak “-mak/-mek” ekiyle isimleştirilerek kullanılırlar. Yazıda da sonlarına bir çizgi getirilerek (duy-, gel-, oyna- gb.) gösterilirler (Güneş, 2009: 223).

Fiil, bir kılışı, bir oluşu veya bir durumu anlatan; olumlu ve olumsuz şekillere girebilen kelimelerdir (Korkmaz, 2007: 91). İş, oluş ve hareket bildiren fiiller karşıladıkları hareket ile zaman ve mekân kapsamı içinde somut ve soyut nesne ve kavramlarla ilgili her türlü oluş, kılış, kılınış ve durumları bildirirler (Korkmaz, 2003: 527).

Sözcük türleri içerisinde en önemli öge eylemlerdir. Çünkü eylemler, varlıkların yaptıkları işleri, oluşları, hareketleri ve içinde buldukları durumları bildirirken, kişi, zaman ve yargı kavramları verir. Eylemler yüklem oldukları zaman tek başlarına bir cümle oluşturabilirler. Özne, tümleç gibi diğer cümle öğelerinde böyle bir durum görülmez (Hengirmen, 1999: 169).

Türkçenin sondan eklemeli bir dil olması; kelime, kök ve gövdelerinden yeni kelimeler türetme ve kelimeleri sözün bağlamından farklı işlevlere göre çekimleme özelliklerini ortaya çıkarır. Dilin bu özelliklerinin eğitim sürecinde Türkçe dersleri aracılığıyla öğrencilere kavratılması, öğrencilerin kelime bilgilerini geliştirmek açısından büyük önem taşır (Karadağ, 2013: 39). Bu amaçla İstanbul Yabancılar İçin

Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitaplarında yer alan fiiller tespit edilerek geçiş sıklıkları belirlenmiştir.

2.8.1. Fiillerin Anlam Özellikleri

Fiiller hareketleri karşılayan kelimelerdir. Hareket kelimesini burada tabii, geniş manası ile alıyor ve nesnelere zaman ve mekân içindeki her türlü yapma, olma ve durumları için kullanıyoruz. Evvelce de söylediğimiz gibi kâinata biri nesne, diğeri hareket olmak üzere iki unsur vardır. Nesnelere canlı, cansız, maddi, manevi bütün varlıklar ve mefhumlardır. Hareketler ise nesnelere zaman ve mekân içindeki yer değiştirmeleri, oluşları, kılışları, duruşları; hülâsa her türlü faaliyetleridir (Ergin, 2006: 280-281).

İnsan, eylem odaklı ve eylemlerle hayatını devam ettiren bir varlıktır. Aslında fiil tabanı yalın olarak yalnız emir kipinin 2. kişisinde görülür. Biz fiilleri onların bir adfiil, mastar şekliyle anarız: kes-, kal-, büyü- değil kesmek, kalmak, büyümek. İfade ettikleri olup bitenin niteliğine göre fiilleri adlandırırız. Onları *kılış fiilleri*: almak, taşımak, kazmak; *durum fiilleri*: yatmak, susmak, beklemek; *oluş fiilleri* doymak, uzamak, kararmak diye adlandırırız (Banguoğlu, 2011: 408).

İş (kılış) eylemleri bir nesne alan/alabilen eylemlerdir. Bir nesneyi olumlu ya da olumsuz yönde etkileyen genellikle insanların yaptığı eylemlerdir. *Taşımak, yazmak, gezmek, tanımak, içmek...* Durum fiilleri, süreklilik gösteren, özneye ilgili özelliği ya da durumu bildiren eylemlerdir. Nesneye bağlı değildir. Genellikle insanlara özgüdür. Bilinçli veya bilinçsiz yapılabilir. Sona ermesi için başka bir eylem gereklidir. *Dinlenmek, uyumak, yatmak, bakmak, susmak, durmak...* Oluş fiilleri, yüklemi gerçekleştiren kişinin ya da varlığın iradesi dışında gerçekleşen bir değişimi anlatır. Doğa eylemleridir. Gerçekleşmesi belli bir zamana bağlı olan ve kendiliğinden oluşan eylemlerdir. Eylemi gerçekleştiren gizli bir güç vardır. Bu gizli güç, dilbilgisi açısından kişi sayılır. Bilinç gerektirmez. *Rüzgar esiyor, yapraklar sarardı, güneş doğdu, çiçekler açtı, çocuklar doydular...* (Akbayır, 2006: 76-77).

Son zamanlarda dilbilimsel çalışmalar fiillerin anlam özelliklerini iş, durum, oluş olarak geleneksel sınıflandırmanın yanı sıra belirli ölçütlere göre daha ayrıntılı

sınıflandırmaktadır. Bu çalışmada sıklık analizi sonucunda en sık kullanılan fiiller anlambilimsel açıdan değerlendirilmiştir. Söz konusu sınıflandırma için Yıldız'ın (2017: 361) "Fiillerin Semantik/Tematik Sınıflandırılması" ölçüt olarak ele alınmıştır.

1. Oluş Fiilleri

1.1.Varoluş Fiilleri: doğ-(mak), yaşa-(mak), öl-(mek), diril-(mek)...

1.2.Olma Fiilleri: acık-(mak), ısın-(mak), soğu-(mak), üşü-(mek), piş-(mek)...

1.3.Değişim Fiilleri: değiş-(mek), sarar-(mak), yaşlan-(mak), küçül-(mek), büyü-(mek)...

2. Durum Fiilleri: bekle-(mek), dur-(mak), otur-(mak), yat-(mak), uyu-(mak)...

3. Hareket Fiilleri: aç-(mak), al-(mak), çiz-(mek), kaz-(mak), sil-(mek), taşı-(mak), temizle-(mek), yaz-(mak)...

4. Bağlantı Fiilleri: etkile-(mek), sebep ol-(mak), neden ol-(mak), yol aç-(mak)...

5. Mental Fiiller

5.1.Biliş Fiilleri: düşün-(mek), bil-(mek), anla-(mak)...

5.2.Psikolojik Durum Fiilleri: sev-(mek), üzül-(mek), tiksini-(mek)...

5.3.Algı Fiilleri: gör-(mek), işit-(mek), kokla-(mak)...

6. İletişim Fiilleri: konuş-(mak), söyle-(mek), sohbet et-(mek), nutuk at-(mak), hitap et-(mek)...

7. Doğa Fiilleri: es-(mek), dalgalan-(mak), yağ-(mak)...

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin başlangıç seviyelerinde en sık kullanılan fiiller hareket fiilleri, mental fiiller ve iletişim fiilleridir. Hareket fiilleri öznenin süreklilik gösteren bir durumunu anlatan fiillerdir. Bir fiil, fiziksel veya mental bir hareketle ilgiliyse hareket fiili diye adlandırılır.

Zihinsel işlem sürecinin ilk basamağı algılamadır. Algılama süreci insanda duyu aracılığı ile gerçekleştirir. İnsan duyuları ile algıladığı bilgiyi yorumlar. Yorumladıktan sonra da dıştan görülebilen ya da görülemeyen çeşitli dönütler verir. Örneğin, bir köpek gören insan bu köpektan korkabilir. Görme ile varlığını algıladığı köpeği zihnindeki eski bilgilerden hareketle ya da içgüdüsel olarak korkma tepkisi verebilir. Görme anından korkma anına kadar insan zihninde gerçekleşen her hareket

mental hareketi ifade eder. Dil bağlamında ele alındığında zihinsel süreçte gerçekleşen faaliyetleri anlatan fiiller mental fiiller olarak adlandırılmaktadır (Hirik, 2017: 58).

İletişim, duygu, düşünce ve bilgilerin birçok yolla başkalarına aktarılmasıdır. Bu aktarım esnasında konuş-, de-, söyle-, sor-, cevap ver- gibi pek çok fiil kullanılır. Bu fiillere iletişim fiilleri adı verilmektedir (Soydan ve Saz, 2019: 859).

Fiiller öğretilirken verdiği anlama göre somuttan soyuta ilkesinden hareketle yaparak yaşayarak öğrenme gerçekleştirilebilmektedir. Şayet öğretilecek kelime bir iş, bir hareket veya oluşu karşılıyorsa bu eylem bizzat uygulanmalı ve açıklanmalıdır. Meselâ; “oturmak” fiili öğretilirken sandalyeye oturulmalı, “ağlamak” fiili öğretilirken ağlıyormuş gibi yapılmalı, “açmak” fiili öğretilirken bir kitap veya sınıfın kapısı açılmalıdır (Taşdemir ve diğerleri, 2003: 7). A1 seviyesinde dili öğrenmeye yeni başlayan öğrencilerin günlük hayatta en sık karşılaştıkları fiiller hareket fiilleridir. Gel-, git-, yürü-, koş-, yüz-, bin- gibi fiiller canlandırma yoluyla öğretilerek kalıcı hale getirilmelidir.

Kimi araştırmacılara göre fiiller, addan da önce bir dilin en temel yapısını oluşturmaktadır. Bu bağlamda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde fiillerin öncelikli olarak öğretilmesi, öğrenenin ifade gücünü arttırmasını ve başarılı olmasını sağlayacaktır.

2.8.2. Fiillerin Yapısal Özellikleri

2.8.2.1. Basit Fiiller

Basit fiiller ilk Türkçe yazılı metinlerden itibaren günümüze kadar, bütün şivelerde ya bir hareket ya bir oluş yahut da bir durum bildiren ve tek heceden ibaret olan asıl fiillerdir. Başka herhangi bir kökten türememişlerdir. Bünyelerinde herhangi bir ek de yoktur. Bunlar Türkçeye fiil olarak doğmuş sözcüklerdir (Hacıeminoğlu, 1984: 15).

Basit fiiller herhangi bir ek almayarak kök halinde bulunan ancak çekim eklerini alabilen fiillerdir. Aslında eylem olan; başka bir sözcükten türememiş, birleşmemiş yapılardır. Bir eylemin sonundaki ekler, takılar (eylem, kip, kişi ekleri) atılır; geriye kalan kısım başka bir sözcükten ekle türememiş ve birleşme yoluyla var olmamışsa köktür, yani asıl eylemlerdir (Gencan, 2001: 331).

Yapı ve anlam bakımından daha basit öğelere ayrılamayan, tek veya iki heceli kök durumundaki fiil: at-, aç-, ye-, gir-, tut-, yaz-, oku- vb. (Korkmaz, 2010: 37). Herhangi bir yapım eki almadan, başka bir kelimeyle birleşmeden kullanılan kök halindeki fiillerdir: at-, kork-, oku-, işit- (Toparlı, 2000: 105).

Dilimizde yer alan basit fiiller Türkçe asıllıdır. Türk dili herhangi bir dilin başka bir dilden –isim dışında- kelime aktarmaması gibi evrensel bir gerçeğe bağlı kalarak, zengin fiil dağarcığını koruya gelmiştir. Bununla birlikte, yeni hareket kavramları elde etmek için, yabancı asıllı bir isimle Türkçe bir yardımcı fiilin birleştirilmesi suretiyle birleşik fiiller oluşturulması yolunu açık tutmuştur (Güneş, 2009: 229).

2.8.2.2. Türemiş Fiiller

Türemiş fiiller yapım ekleriyle türetilen fiillerdir. Basit fiillere göre yapım eki alan dolayısıyla yeni anlam kazanarak anlamı değişen fiillere türemiş fiiller denmektedir.

Eylemlerden ve ad soylu sözcüklerden kimi yapım ekleriyle oluşan gövde durumundaki eylemlere ‘türemiş eylem’ denir. Türkçe eylemlerden, adlardan, önadlardan, adıl ve belirteçlerden eylem türetmeye elverişli bir dildir (Kükey, 2007: 11-18). Kükey türemiş fiilleri;

- Adlardan Türemiş Fiiller: dalga-*lan*, pay-*laş*, kan-*a*...
- Yansımalardan Türemiş Fiiller: in-*le*, uğul-*da*...
- Önadlardan Türemiş Fiiller: temiz-*le*, hoş-*lan*, kır-*laş*, boş-*a*...
- Adıldan Türemiş Fiiller: ben-*imse*...
- Eylemlerden Türemiş Fiiller: kov-*ala*, gözet-*le*... olarak gruplamıştır.

Ad veya fiil kök ve gövdelerinden yapım ekleriyle kurulmuş fiillere türemiş fiil denir: *göz/ göz + le- / gözle + m + le- / göz + le + n-* (Korkmaz, 2010: 217).

Ya kök/ gövde halindeki isimlere ya da kök halindeki fiillere, yapım eki getirilmek suretiyle elde edilen fiillere Türemiş fiil denir. *İçerle-< İçerile-< İç-eri-le = İç:* isim kökü, *-eri:* isimden isim yapma eki, *-le-:* isimden fiil yapma eki (Güneş, 2009: 234). Bu örneklerden hareketle türemiş fiillerin yapım ekleriyle yeni anlamlar kazanan fiiller olduğunu görmekteyiz.

2.8.2.3. Birleşik Fiiller

Yeni bir hareket kavramı elde etmek veya var olan bir hareket kavramında birtakım özel değişiklikler meydana getirmek için iki bazen üç kelimeyi bir arada kullanarak oluşturulan fiillere birleşik fiil denir (Güneş, 2009: 229).

Ad soylu bir kelimeyle *etmek, eylemek, olmak* yardımcı fiillerinin birleşmesinden veya birer sıfat-fiil ya da zarf-fiil ekleriyle birbirine bağlanmış iki ayrı fiil şeklinin anlamca kaynaşmasından oluşmuş fiil türüdür (Korkmaz, 2010: 46).

Birleşik fiil bir yardımcı fiille bir ismin veya bir fiil şeklinin meydana getirdiği kelime grubudur. İsim veya fiil unsuru önce, yardımcı fiil sonra getirilir. Yardımcı fiilin başına getirilen unsurun isim veya fiil olmasına göre birleşik fiiller ikiye ayrılır. Bu iki çeşit birleşik fiilin yardımcı fiilleri de ayrı ayrıdır. *İsimle birleşik fiil yapan yardımcı fiiller:* et-, ol-, eyle-, bulun-, yap- fiilleridir. *Fiille birleşik fiil yapan yardımcı fiiller:* bil-, ver-, gel-, gör-, dur-, kal-, yaz-, koy (ko-) fiilleridir (Ergin, 2006: 386-387).

Birleşik fiil bir kelime grubudur. Kelime gruplarında esas, manaca bir bütünlük teşkil etmek ve cümle içinde tek kelime muamelesi görmektir. Kelime gruplarına iştirak eden asıl manalarından az veya çok farklı, yeni ve tek bir mana ifade etmek üzere bir araya gelirler. Birleşik fiilde de bu böyledir. İster bir tarafı isim, ister bir tarafı fiil olsun her birleşik fiil, bir tek kavramı karşılar. Hareket, oluş ifade eden bir kavramı karşılamak için basit ve türemiş fiillerden nasıl istifade ediyorsak, birleşik fiillerden de aynı şekilde faydalanırız. Yani bir kavramı anlatma ve fonksiyon bakımından

basit ve türemiş fiillerle birleşik fiiller arasında hiçbir fark yoktur. Basit fiilin yapısında sadece kök ve ek, birleşik fiilin yapısında iki veya daha fazla kelime vardır (Ercilasun, 1984: 48).

Türkçe sözcüklerde kökler değişmez. Yalnızca sözcük köklerine gelen ekler değişerek yeni anlam birimleri oluşturur. Böylece bir tek kökten birçok yeni sözcük türetilir. Köklerin değişmeyerek aynı kalması, Türkçenin yüzyıllar boyunca kolay anlaşılır bir dil olmasını sağlamıştır (Hengirmen, 2002: 113).

2.9. Sıklık

Sıklık “dilde bir sözün kullanılma oranı, frekans” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2011: 1382). Aksan’a (1997: 20) göre sıklık, “bir dilin sözcüklerinin öteki sözcüklere oranla daha çok ya da daha seyrek kullanılması” ve Vardar’a (2002: 174) göre, “belirli bir uzunlukta bir konuşma ya da yazıda aynı birimin gerçekleşme sayısı” olarak tanımlanmıştır.

Bir dile ait sözcük ve sözcük gruplarının hepsinin kullanım değeri farklıdır. Bazı sözcüklerin ve sözcük gruplarının kullanımı, sözlü ya da yazılı dilde insanlar tarafından daha fazla tercih edilmektedir. Sözlü ya da yazılı dilde sözcüklerin sayımı sonucunda bir sözcüğün kaç kere kullanıldığı belirlenmesi, sözcüğün diğer sözcüklere oranla daha az ya da çok kullanıldığı sayısal olarak ortaya konması sözcüklerin kullanım sıklığı olarak tanımlanabilir (Göçen, 2016: 35). Sözcük sıklığı, bir sözcüğün kaç kere kullanıldığı sayılması ile ilgilidir. Bu bağlamda sıklık, dil bilimi ve dil öğretimi alanlarının ortak çalışmasını gösteren nicel araştırmalardır.

Dil öğretiminde “neyi, ne kadar, ne zaman öğreteceğiz?” gibi sorular ile karşılaşmaktadır. Özellikle başlangıç seviyesinde hangi sözcüklerin ne kadar öğretilmesi önemlidir. Bu soruların cevaplarını sözcüklerin kullanım sıklığına yönelik yapılan araştırmaların sonuçları yön vermektedir. İnsanlar gündelik hayatta yaş, eğitim ve iş gibi nedenlerden dolayı bazı sözcükleri diğer sözcüklerden daha sık kullanırlar. Bu sözcüklerin kullanım sıklığına göre sıralanması sıklık çalışmalarını oluşturur. Sıklık, söz varlığı çalışmalarına yapılan araştırmaların temelidir. Sözlü ya da yazılı metinler ele alınarak sözcük sayıları belirlenir ve sıklık analizi sonucu sıklık

sözlükleri oluşturulur. Bu çalışmalar sonucunda ortaya çıkan bulgular hem ana dili eğitiminde hem de yabancı dil eğitiminde hangi aşamada hangi kelimelerin öğretilmesi gerektiğiyle ilgili olarak program, ders kitabı ve yardımcı kitap hazırlayanlara ve öğretmenlere yol göstermektedir.

Sözcük sıklığı çalışmaları, metinden hareketle sözcük havuzunun oluşturulması, sözcüklerin sayılması ve bu havuzda yer alan sözcüklerin kullanımı sık olandan başlamak üzere sıralanması yoluyla gerçekleştirilmektedir. Sözcüklerin kullanım sıklığına yönelik metinler üzerinde yapılan sıklık çalışmalarının, yazılı ya da sözlü dilde en sık kullanılan sözcükleri belirleme, metnin yazıldığı dönemdeki dil kullanımını fark etme, yazarın üslûbunu ortaya koyma, ders kitaplarındaki sözcük kullanımı hakkında fikir edinme, öğrencilerin sözcük kullanımlarını ölçme gibi amaçlar taşıdığı görülmektedir (Göçen, 2016: 36).

Dildeki vurgu, tonlama ve duraklar; beden hareketleri, jest ve mimikler anlamı etkileyen unsurlardır. Türkçenin çokanlamlı yapısı, mecazların varlığı anlamı büsbütün değiştirme gücüne sahiptir. Bu yüzden dil öğretiminde seviyelere göre öğretilecek sözcükler, sözcük türleri, deyim ve atasözlerinin sıklık çalışmalarıyla tespit edilmesi önemlidir. Başarılı sonuçlar alabilmek için öğretilmesi hedeflenen kelimeler tespit edilmeli ve ders materyallerinde dengeli bir dağılım sağlanmalıdır. Sıklık çalışmaları dil öğretiminde ve öğreniminde önemli bir unsurdur. Çalışmamızda da olduğu gibi ders kitaplarının sıklık listelerini belirlemiş olmak ve hangi seviyede ne kadar kelime ve hangi sözcüklerin kullanılacak olması gerektiğini tespit etmek öğrenciyi bir üst seviyeye hazır hale getirilmesinde ve başarının ölçülmesinde önemli rol oynamaktadır.

2.9.1. Kelime Sıklığı

Dil kelimelerden oluşmaktadır. Dolayısıyla dil öğretiminin ve dil öğreniminin vazgeçilmez unsuru kelimelerdir. Çünkü insan kelimelerle düşünür, kelimelerle konuşur ve kelimelerle iletişim kurmaktadır. Bütün dillerde kullanım açısından öne çıkan kelimeler vardır. Farklı demografik özelliklere sahip, farklı sınıf ve dil seviyelerinde eğitim gören bireylerin sözcük dağarcıklarına yönelik dil özellikleri

farklılık göstermektedir. Farklılık gösteren bu kelimelerin birbirlerine oranla kullanım sıklığının belirlenmesi kelime sıklığı çalışmalarıyla tespit edilmektedir.

Dil öğretiminde en sık kullanılan sözcüklerin belirlenmesi, sözcük sıklığı çalışmaları, hem çocuklara verilen ana dili eğitimi açısından hem de yabancılara kendi dilimizi öğretme açısından, son derece önemlidir (Eğilmez, 2010: 47). Bir dile ait kelime sıklığı listelerinin yapılabilmesi için kelime sayımı yapmak gerekir. Sıklık çalışmalarında yazı ya da konuşma alanından derlenen verilerden bir havuz oluşturulur. Çalışmanın sağlıklı sonuçlar verebilmesi için kelime havuzunun mümkün olduğu kadar geniş tutulması gereklidir. Bu havuzda yer alan kelimeler en çok tekrar edilenden en az tekrar edilene doğru sıralanır. Sıklığı en yüksek olan kelimeler inceleme yapılan dilin iletişimde en sık kullanılan kelimelerdir (Pilav, 2008: 54).

Ana dilde ve yabancı dilde öğretilmesi planlanan sözcüklerin seçiminde sıklık çalışmalarından elde edilen veriler kullanılmaktadır. Dilde ilk olarak hangi sözcüklerin öğretileceği ve sözcüklerin hangi sınıf ve seviyelerde öğretileceği yine kelime sıklığı çalışmalarının sonuçlarına göre şekillenmektedir. Özellikle kelime öğretimi sürecinin daha bilimsel bir şekilde yürütülmesi için kelime sıklığı ile ilgili verilere ihtiyaç duyulmaktadır. Kelime sıklığı üzerine yapılan araştırmalardan elde edilen veriler, kelimelerin öğretilmesindeki öncelik sonralık sırasını belirlemektedir (Onan, 2016: 23).

Dil eğitiminde ve öğretiminde kelime sıklığı çalışmaları, hangi sözcüklerin öncelikli olarak öğretileceğinin yanında sözcüklerin hangi anlamlarının da öncelikli olarak öğretileceği hakkında bilgi verir. Hangi sözcük ya da sözcük gruplarının hangi dil öğeleriyle (ek, sözcük, sözcük grubu) birlikte kullanıldığı da kelime sıklığı çalışmalarının sonuçlarından öğrenilebilir. Oluşturulan kelime sıklığı listeleri sonucunda hedefe uygun olan kelimelerin öğretimi sezgisellikten uzak deneysel verilere dayanarak gerçekleştirilir. Bu tespitler sonucunda elde edilen veriler kelime öğretiminde önemli bir etkidir. Böylece öğrenilen dilde kelime hazinesinin zenginleştirilmesi ve o dilde verilen metinlerin anlaşılabilmesi amaçlanmaktadır.

2.9.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sıklık

Her dilde kimi sözcükler öteki öğelerden çok daha sık kullanılırlar. Okumaya yeni başlayan, ilkokulun ilk sınıflarındaki öğrencilere ya da bir yabancı dili öğrenmeye başlayanlara ilk aşamada öğretilmesi gereken sözcüklerin hangileri olduğu, dilin sözcüklerinin hangi sıraya göre tanıtılması gerektiği saptanırken, değişik gereksinimleri karşılayan ana dili ve yabancı dil sözlükleri hazırlanırken dildeki öğelerin sıklıklarının bilinmesi gerekmektedir (Aksan, 1996: 20).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde söz varlığı oluşturulmadan önce kelime sıklığı çalışmalarına ihtiyaç vardır. Dil öğretiminde söz varlığını geliştirmek söz konusu olduğu için doğru zamanda doğru kelime öğretimi önemlidir. Sıklık çalışmalarının bazı pragmatik amaçları bulunmaktadır. Örneğin yabancılar için yazılacak bir dil öğretimi kitabında hangi kelimelerin seçileceği, ana dilini öğrenen bireylerin kitaplarında hangi kelimelerin kullanılacağı, ders kitaplarındaki kelime seçimi, sözlük hazırlamada hangi anlamın ön plana alınacağı, stilistik çalışmalarının yapılması, dilin değişiminin saptanması bu pragmatik amaçların ilk akla gelenleridir. Bu gibi çalışmalar yapılırken toplum tarafından sıkça kullanılan kelimelerin tercih edilmesi çalışmaların daha anlaşılır duruma gelmesine katkı sağlayacaktır (Hirik, 2017: 57).

Yabancılar Türkçe öğretiminde sıklık çalışmalarından faydalanılarak dilde sıklıkla kullanılan kelimeler üzerinden dilin kolay kavranması ve öğretilmesi sağlanır. Dilde sık kullanılan kelimeler, dili bilen ve konuşan kişilerin sıklıkla kendilerini ifade ederken ve iletişim kurarken başvurdukları kelimelerdir. Bu kelimeler öğrenildikçe dile olan aşinalık da gittikçe artar. Böylece dili öğrenmeye olan istek de artacaktır. Nitekim sıklıkla kullanılan kelimeler aynı zamanda dilin kolaydan zora öğrenimini sağlayacak, dili kavrama sürecine olumlu şekilde katkıda bulunacaktır (Sevim ve İşcan, 2012: 1865).

Yabancılar Türkçe öğretiminde hedef bireyin kendisini ifade edebilmesi ve yeterli düzeyde iletişim kurabilmesini sağlamaktır. Türkçeyi ana dili olarak konuşanların günlük dilde kullandıkları sözcüklerle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin ihtiyaç duyduğu sözcükler farklıdır. Çünkü öğrenenin kişisel özellikleri, eğitim

durumu, doğup büyüdüğü ülke, Türkçeyi öğrenme amacı gibi konular Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin iletişimde farklı sözcüklere sıklıkla ihtiyaç duymasına sebep olabilir. Bu ihtiyaç da bir sözcüğün ana dili ve yabancı dil olarak hazırlanan sözcük listelerindeki kullanım yerini değiştirmektedir. Bu nedenle bireyin ihtiyacına yönelik anlamı veren kelimeler sıklık çalışmaları sonucunda tespit edilmektedir.

Sıklık, kullanılabilirlik kavramıyla birlikte yabancı dil öğretimi alanında öğretilecek öğelerin belirlenmesine ve aşamalanmasına büyük katkıda bulunmuştur. Yabancı dil öğretimi dışında sözlük çalışmalarının yanı sıra biçembilim incelemelerinde de bu kavramdan geniş ölçüde yararlanılmıştır. Sıklık incelemeleri tüm dil birimlerine uygulanmaktadır: Sesbirimler, sözlükbirimler, sözdizimsel yapılar vb. Dildeki sözcüklerin yazıda ve konuşmada eşit olarak dağılmadığını gözlemleyen, kimi öğelerin diğerlerine oranla daha sık kullanıldığının bilincine varan araştırmacılar, birçok dilde sözcüksel sıklık dizelgeleri oluşturmuşlardır. Bu çalışmalar özellikle dil öğretimi konusunda yararlı olmuş, yöntemlerin geliştirilmesini sağlamıştır (Vardar, 2002: 175).

Sözcük Sıklığı Çalışmalarının Farklı Disiplinlere Sağladığı Faydalar Şunlardır:

1. Bir yabancı dili öğrenmeye başlayanlara ve ilköğretim öğrencilerine başlangıç aşamasında hangi kelimelerin verileceğinin tespitine imkân verir.
2. Sözlük hazırlanırken kelimelerin anlamlandırılmasında hangi anlamın ön plana alınacağını ortaya koyar.
3. Geniş tabanlı bir çalışmada en çok kullanılan kelimeler ortaya çıkar ki bu da temel söz varlığını oluşturur.
4. Art zamanlı bir çalışma yapılırsa kelimeler bazında dilin geçirmiş olduğu değişim ortaya konur.
5. Kelimelerden hareketle dilin kullanıcılarında meydana gelen kültür değişimini ortaya koyar.
6. Dildeki yabancı kelime oranlarını göstererek dilin gelişim süreci hakkında bilgi verir (Ölker, 2011: 17).

2.9.3. Sıklık Çalışmalarının Tarihçesi

İngilizce için ilk kelime hazinesi çalışması 1944 yılında Thorndike tarafından elle, daha sonra 1967 yılında Kucear ve Francis tarafından bilgisayarla yapılmıştır (Göz, 2003: I).

Bu alandaki önemli ve öncü çalışmalardan biri Thorndike'in 1921'de yayımlanan *Teacher's Word Book* adlı eseridir. 10.000 sözcüğün kullanım sıklığını gösteren bu çalışma, 1944'te Thorndike ve Lorge tarafından tekrar gözden geçirilerek ve genişletilerek *The Teacher's Wordbook of 30,000 Words* adıyla yayımlanmıştır. Bu çalışmada dil öğretimi sırasında dilde en sık geçen sözcüklerin öğretilmesi gerektiği düşüncesinden hareketle bir kelimenin standart İngilizcede ne kadar yaygın olduğu listelerle gösterilmiştir.

1953'te Michael West tarafından ana dili İngilizce olmayanların çalışmaları için en çok kullanılan İngilizce kelimeler listesi olan "*General Service List of English Words*" adlı derlem yayınlanmıştır. Bir milyon İngilizce sözcüğe dayalı "*Brown Derlemi*" dil bilimi araştırmalarında, elektronik derlemlerin öncüsü olmuştur (Bilgin, 2012: 222-225).

Türkçe için yapılan en kapsamlı çalışma Joe E. Pierce'in "*A Statistical Study Of Grammar And Lexicon In Turkish And Sahaptin (Klikitat)*" adlı çalışmasıdır. Bu çalışma Milli Savunma Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Amerikan Uluslararası İşbirliği İdaresi ile Georgetown Üniversitesi'nin işbirliği ile gerçekleştirilen bu çalışmanın sonucunda belirlenen kelime listeleri, okuma yazma bilmeyen ordu çalışanlarına, okuma yazma öğretmek amacıyla hazırlanacak kitaplarda kullanılacaktır (Pierce, 1961: 31).

Türkçe için yapılan ilk kelime sıklığı çalışmasını Amerikalı bilim adamı Mr. Birdge yapmıştır. Mr. Birdge'in, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun "Yaban", Reşat Nuri Güntekin'in "Kızılılık Dalları" ve Türk Tarih Kurumu'nun tarih kitabının 2 cildini inceleyerek hazırladığı, üç eserden derlediği 15.000 kelime içeren çalışması önemlidir.

Türkiye’de kelime sayımı temel alınarak kelime dağarcığı ile ilgili ilk araştırma 1972 yılında Ömer Harit tarafından yapılmıştır (Hacısalıhoğlu ve Önemli, 2015: 773). Türkçeyle ilgili geniş çaplı ilk sıklık çalışması 2003’de İlyas Göz tarafından hazırlanan *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü* adlı eseridir. Bu sözlük yazılı metinlerden derlenen 1 milyon kelimelik derlemi temel alır. Alfabetik sıralı bu sözlükte kelimelerin sıklık sayıları da belirtilir (Çalışkan, 2014: 4). Önemli sıklık çalışmalarından biri de Gökhan Ölker’in *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü* (1945-1950 yılları arasındaki yazılı eserler incelenmiştir) adlı eseri büyük bir titizlik ve sabırla hazırlamış olduğu doktora tez çalışmasının ürünüdür.

En önemli sıklık çalışmalarından biri de Türkçe Ulusal Derlemi’ dir. TUD günümüz Türkçe ’sinin dengeli, büyük ölçekli (50 milyon sözcük) ve genel amaçlı bir derlemi olacak biçimde tasarlanmıştır. Bu bağlamda, TUD’un oluşturulması sırasında, genel olarak Britanya Ulusal Derlemi’nin yapısı örnek alınmış ve Türkçe için gerekli durumlarda değişikliklere gidilmiştir. TUD’un tüm oluşturma aşamalarında çeşitli açık-erişimli araçlar kullanılmış ve oluşturulan Derlemin de araştırmacılara ve ticari olmayan kullanımlara açık ve erişilebilir olması hedeflenmiştir (<https://www.tnc.org.tr/tr/>).

2.10. İlgili Araştırmalar

Aşık (2007),“Yabancılar İçin Temel Türkçe Sözcük Varlığının Oluşturulması” isimli yüksek lisans tezinde Türkçe’nin konuşma dilindeki sözcüklerin kullanım sıklığı üzerine çalışmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin hangi sözcükleri öğrenerek daha başarılı olacağını uygulamalı araştırma yöntemiyle saptamayı amaçlamıştır.

Tunçel (2011), “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Sözlü Türkçenin Kelime Sıklığı ve Yaygınlığını Belirleme Çalışması” isimli yüksek lisans tezi yabancı öğrencilerin üniversite yerleşkesi içerisinde bulunan bazı mekânlarda ihtiyaç duyacağı kelimeleri ve kelime gruplarını belirleme amacı ile yapılmıştır. Öğrencilerin yer aldığı sınıf, kantin, yemekhane, fotokopi merkezi gibi mekânlara ses kayıt cihazları yerleştirilmiş ve ses kayıtları bilgisayar ortamında yazılı hale getirilmiştir. Bu sayede bir kelime havuzu oluşturulmuştur.

Kasapoğlu (2012), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Ulaçların (Zarf-Fiillerin) Öğretimine Yönelik Materyal Geliştirme” yüksek lisans tezinde ulaç tümcelemsilerinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere öğretilmesine yönelik ders malzemesi geliştirmiştir. Yabancı Dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarından bazıları incelenerek ulaçların öğretimine yönelik eksiklikler saptanmıştır.

Karagöz (2013), “İlköğretim 6-7-8. Sınıflarda Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Fiil” adlı yüksek lisan tezi öğrencilerin fiil öğreniminde güçlük çektikleri ve başarısız oldukları konuların tespit edilmesi amacıyla yazılmıştır. Fiiller anlam özellikleri bakımından incelenmiştir. Akademik yayınlarda, 2005 Türkçe öğretim programında ve 6, 7, 8. sınıf ders kitaplarında fiillerde kip, zaman, görünüş, kişi ve olumsuzluk unsurları ele alınarak karşılaştırılmıştır.

Atagül (2015), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Atasözleri Ve Deyimlerin Sıklık Analizi” makalesinde hangi seviyede hangi atasözleri ve deyimlerin öğretileceği konusunda da bir ölçüt bulunmadığını belirterek öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda sık kullanılan 150 atasözü ve 150 deyim belirlenmiştir.

Aydın (2015), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Ve Okuma Kitaplarındaki Kelime Sıklığı Ve Seviyelere Göre Sözcük Hazinesi Çalışması” yüksek lisans tezinde seviyelere göre ders kitaplarındaki ve seviyelere göre okuma kitaplarındaki kelimeleri belirleyerek tüm dil seviyelerine göre kelime listesi oluşturmuştur. Kelime listesi A1’den C1’e kadar toplam beş seviyede yer alan 5500 kelimeyi içermektedir.

Göçen ve Okur (2016), “Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki Sözcüklerin Kullanım Sıklığı Ve Yaygınlığı” adlı makalede Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim setlerinde yer alan sözcükleri incelemiştir. Çalışma sonucunda derslerde öğretilmesi hedeflenen sözcükler ile Türkçe öğretim setleri arasında ortak bir anlayışın bulunmadığı belirtilmiştir.

Hirik (2017), “Türkiye Türkçesi Duyu Fiillerinde Anlam Ve Kelime Sıklığı İlişkisi” adlı makalesinde Türkiye Türkçesinde mental fiillerin bir türü olarak değerlendirilen duyu fiillerini ele alarak bir sıklık-anlam ilişkisi çalışması yapmıştır. 1980 sonrası yayımlanan 15 anlatının başından ortasından ve sonundan olmak üzere eşit miktarlarda bölümler olarak duyu fiillerini taramıştır. En sık kullanılan duyu fiilleri sırasıyla görme, işitme, tat alma, dokunma ve koklama fiilleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kılıç (2017), “Yedi İklim Türkçe ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setlerindeki Fiilimsilerin Kullanım Sıklığının Belirlenmesi” adlı yüksek lisans tezinde ilgili kitaplarda yer alan fiilimsileri kullanım sıklığı açısından karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Çalışma sonucunda fiilimsi türlerinden isim fiilin kullanım alanının yaygın olduğu sonucuna varılmıştır.

Özdemirel (2017), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Ve İngilizce Ders Kitaplarındaki Sözcüklerin Kullanım Sıklığı Bağlamında Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde ders kitaplarında en sık kullanılan sözcüklerle temel söz varlığı içinde en sık kullanılan sözcüklerin benzerlik ve farklılıklarına dikkat çekmiştir. Türkçe ve İngilizce ders kitaplarında yer alan sözcüklerin sözcük listeleriyle benzerlik oranları arasında karşılaştırma yapılmıştır.

Yılmaz (2019), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Yazılı Anlatımları Ve Bunlarda Sıfat-Fiil Kullanımları” yüksek lisans tezinde B2 düzeyindeki 60 öğrencinin yazılı anlatımlarını ve sıfat-fiil kullanım durumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemiştir.

Şenyiğit’in (2020), “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Sözlü Dilin Kelime Sıklığı Ve A1-A2 Seviye Sözlüğü” doktora tezi sözlü dilde en sık kullanılan 1.000 kelimeyi belirlemek amacıyla yazılmıştır. Bu çerçevede en sık kullanılan kelimelerin ilk 10, ilk 100 ve ilk 1000 aralıklarındaki sıklık ve yaygınlık dağılımları incelenerek sıklık listeleri oluşturulmuştur.

Yapılan alan yazını taramasına bakıldığında çalışmaların kelime sıklığı üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. En sık kullanılan kelime listeleri oluşturulmuş ve ders kitapları sözcük bakımından karşılaştırılmıştır. Sözcük türlerinden fiillerle ilgili çalışma yok denecek kadar azdır. Fiiller anlam bakımından incelenmiş ancak sıklıkları saptanmamıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde fiilimsilere ve sıklık incelemelerine daha çok yer verildiği görülmektedir. Ana dili olarak Türkçe öğretiminde de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de fiillerin önemine sıklıkla vurgu yapılmaktadır. İncelenen bu eserler çalışmaya bir yol gösterici nitelik kazandırmıştır. Bu çalışmanın da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın modeline, evren ve örnekleme, veri toplama araçlarına ve verilerin analizine yönelik bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında yer alan fiillerin kullanım sıklığı belirlenmiştir. Bu fiillerin araştırılmasında betimsel çalışma olan tarama modeli kullanılmıştır.

Tarama modeli, var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan, bilinmek istenen şeyin gözlenip, belirlenebilmesidir (Karasar, 2012: 77).

Bu araştırmada İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitapları araştırma kapsamına alınarak karşılaştırılmıştır. Çalışmada bu kitaplardaki ünite ve etkinliklerde yer alan fiiller tespit edilerek fiillerin sıklık derecesi incelenmiştir.

Karşılaştırmalı taramada, önce her iki durumun belirli değişkenler açısından ayrıntılı betimlemelerinin yapılması gerekir. İkinci aşama, ortak ölçütlere göre yapılan bu betimlemelerin karşılaştırılmasıdır. Üçüncü aşama ise her araştırmada olduğu gibi, elde edilen sonucun yorumlanmasıdır (Karasar, 2012: 86).

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini temel seviyede yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları oluşturmaktadır. *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1* ve *Yedi İklim Türkçe A1* ders kitapları da çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Amaçlı örnekleme de *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe* ve *Yedi İklim Türkçe* öğretimi temel

seviye A1 ders kitaplarıdır. Bu çalışmada A1 temel düzeydeki yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitapları karşılaştırılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

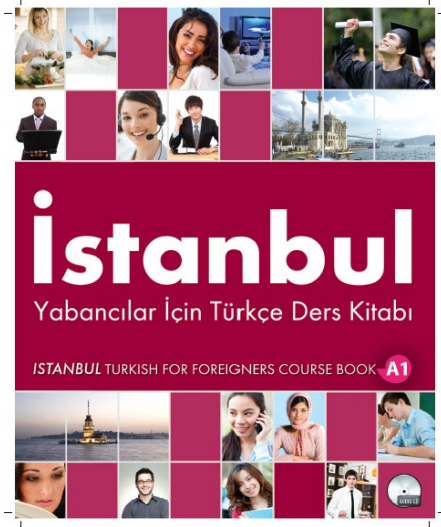
Bu çalışmanın verileri nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi ile toplanmıştır. Nitel araştırma tekniklerinden biri olan doküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 217).

Çalışmada sıralama ölçeği kullanılmıştır. Fiillerin ne kadar sıklıkta kullanıldığını göstermek amacıyla sıralama yapılmıştır. Bilgisayar ortamında sıklık listeleri oluşturulurken nitel araştırma tekniklerinden “Microsoft Excel” programından yararlanılmıştır.

3.4. Verilerin Analiz Edilmesi

Yabancı dil olarak Türkçe öğretim setlerinden İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitaplarında yer alan fiiller taranarak kullanım sıklığı belirlenmiştir. Oluşturulan sıklık listeleri karşılaştırılarak en çok kullanılan fiillerin benzerlik ve farklılık dereceleri tespit edilmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabı 6 üniteden oluşmaktadır. Ünitelerin isimleri MERHABA, NEREDE?, NE YAPIYORSUN?, BENİM DÜNYAM, ZAMAN ZAMAN ve ÇEVREMİZ olarak adlandırılmıştır. Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabı ise 8 üniteden oluşmaktadır. Ünitelerin isimleri TANIŞMA, AİLEMİZ, GÜNLÜK HAYAT, ÇEVREMİZ, MESLEKLER, ULAŞIM, İLETİŞİM ve TATİL olarak adlandırılmıştır. Öncelikle ünitelerdeki fiiller tespit edilmiştir. Daha sonra ünitelerdeki fiillerin sıklık dereceleri hesaplanıp ünite ünite fiil sıklık tabloları oluşturulmuştur.

Resim 1. *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1*

Resim 2. *Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı A1*

İstanbul A1 Ders Kitabı Üniteleri

İÇİNDEKİLER			İÇİNDEKİLER	İÇİNDEKİLER	İÇİN
ÜNİTE ADI	KONU	OKUMA			
1. ÜNİTE sayfa 7-20	MERHABA	A. Tanışma, selamlaşma, dilekler B. Alfabe C. Bu net o sınıt	A. Tanışma C. Sınıf		
2. ÜNİTE sayfa 21-38	NEREDE?	A. Okulda B. Seyirler C. Gezmiş	A. Okul B. Kaç? C. Neredesiniz?		
3. ÜNİTE sayfa 39-50	NE YAPIYORSUN?	A. Bir günüm B. Baş zamanlarım C. İstanbul'da geziyorum	A. Bir günüm B. Sosyal gruplar C. Hafta sonu ne yapıyorsunuz?		
4. ÜNİTE sayfa 51-64	BENİM DÜNYAM	A. Ailem B. Arkadaşlarım C. Ailemden uzaktı	A. Benim ailem B. Benim sınıfım C. Sevgili ailem		
5. ÜNİTE sayfa 65-78	ZAMAN ZAMAN	A. Saatler B. Bayramlar C. Gece günler	A. Ne zaman? B. Bayramlar C. Özel günler		
6. ÜNİTE sayfa 79-91	ÇEVREMİZ	A. Ailem B. Nerede? C. Vücudumuz	A. Arkadaşlarım B. Açıba çıkışım C. Ben ve arkadaşlarım		

Resim 3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Üniteleri

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı Üniteleri

A1 İÇİNDEKİLER			
5 MESLEKLER	Meslekler	97-116	Dil Bilgisi
	A) Meslekleri Tanıyalım	98	
	B) Ne Olmak İstiyorsun?	105	+ İsim Tanımlama
	C) Hobbiesim	111	
6 ULAŞIM	Ulaşım	117-136	Dil Bilgisi
	A) Yolculuk Nereye?	118	
	B) Trafikte	124	+ -ki/-DAKİ + -linci
	C) Bugün Hava Nasıl?	128	
7 İLETİŞİM	İletişim	137-154	Dil Bilgisi
	A) Telefon	138	+ -A göre, bence
	B) Bilgisayar ve İnternet	144	+ -den daha + sıfatı: Karşılaşma
	C) Yüz Yüze	148	+ en + sıfat: İstanbul + -den beri / Dir
8 TATİL	Tatil	155-174	Dil Bilgisi
	A) Hafta Sonu	156	
	B) Yaz Tatili	162	+ Genel tekrar
	C) Bayram	166	
1 TANIŞMA	Tanışma	9-32	Dil Bilgisi
	A) MEMNUNDA	10	+ bu, su, o, burası, orası, orası
	B) Neresisiniz?	17	+ mül / değil + var / yok + Bulunma Hâli Eki + Söyleniş + Çeklik Eki
	C) Karşılaşma - Selamlaşma	25	
2 AİLEMİZ	Ailemiz	33-44	Dil Bilgisi
	A) Ailem ve Ben	34	+ Ayrıma Hâli Eki + Beşleme Hâli Eki + Bulunma Hâli Eki + Vovelleme Hâli Eki + -Dan önce, -Dan sonra + Ener + Sahis Zamirleri + Genelleme
	B) Evim	39	
	C) Adresim	49	
3 GÜNLÜK HAYAT	Günlük Hayat	55-76	Dil Bilgisi
	A) Saat Kaçta?	56	
	B) Ne Kadar? Kaç Lira?	64	+ Belirli Geçmiş Zaman + Zaman Zarfı + ile -yle + -Dan önce, -Dan sonra
	C) Nerede? Ne Zaman?	70	
4 ÇEVREMİZ	Çevremiz	77-96	Dil Bilgisi
	A) Bizim Sokağımız	78	+ İyelik Ekleri
	B) Ne? Nerede?	84	+ -Dan ... -A Kadar + Gelecek Zaman
	C) Bir Haftalık Planımız	89	

Resim 4. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı Üniteleri

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Araştırmaya konu olan kitaplar ilk olarak ünite ünite incelenerek kitaplardaki fiillerin sıklık listeleri tablolarda gösterilmiştir. İçerik incelemesi sonucu kitaplarda yer alan fiiller eşit sayıda olmadığı için kitaplarda kullanılan ortak fiiller ve araştırmaya konu olan kitaplardan birinde yer alıp diğerinde yer almayan fiiller olarak tablolastırılmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretim kitaplarında yer alan fiiller sıklık dereceleri açısından incelenmiştir.

4.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabındaki Fiillerin Kullanım Sıklığına Yönelik Bulgu Ve Yorumlar

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabı 6 ünite ve 104 sayfadan oluşmaktadır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 kitabında dil bilgisi kuralları açıklanırken verilen fiiller ve kavramlar bir üst seviyeye yönelik tanımlanmıştır. Dolayısıyla dil bilgisi kurallarının açıklanmasında A1 seviyesinde söz varlığına sahip olan öğrenciler için açık ve anlaşılır olmadığı görülmektedir.

4.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabındaki Ünitelerde Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1- 1.Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 1

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	memnun ol-	17
2.	teşekkür et-	11
3.	yaz-	10
4.	yap-	9
5.	bak-	7
6.	görüş-	7

7.	söyle-	7
8.	sor-	5
9.	eşleştir-	5
10.	dinle-	3
11.	doldur-	3
12.	işaretle-	3
13.	anla-	2
14.	tamamla-	2
15.	tanış-	2
16.	ver-	2
17.	al-	1
18.	bul-	1
19.	de-	1
20.	özür dile-	1
21.	düzenle-	1
22.	rica et-	1
23.	kapat-	1
24.	koy-	1
25.	kullan-	1
26.	numaralandır-	1
27.	oluştur-	1
28.	sırala-	1
29.	yerleştir-	1

1.üniteye baktığımızda en fazla kullanılan fiilin yardımcı eylemlerle (et-, ol-) kurulan birleşik fiillerin olduğunu görmekteyiz. Bu ünitenin konusu “Tanışma, Selamlaşma, Dilekler” olarak belirtilmiştir. Dil bilgisi konuları ise “Alfabe öğretimi, bu-şu-o İşaret zamirleri, Çoğul eki -lAr ve Soru eki -mI?” olarak belirlenmiştir. Bu ünitenin konusu tanışmak olduğu için sıralamada takip eden fiillerin iletişim fiilleri olduğu görülmektedir. İletişim fiilleri: *memnun ol-, teşekkür et-, görüş-, söyle-...* gibi fiillerdir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1- 2.Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 2

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	yaz-	14
2.	bak-	8
3.	cevapla-	7
4.	yap-	7
5.	doldur-	5
6.	eşleştir-	4
7.	nefret et-	4
8.	dinle-	3
9.	görüş-	3
10.	tanıt-	3
11.	ver-	3
12.	anla-	2
13.	bul-	2
14.	düzeltil-	2
15.	oku-	2
16.	söyle-	2
17.	işaretle-	2
18.	anlat-	1
19.	ara-	1
20.	buyur-	1
21.	çalış-	1
22.	göster-	1
23.	ifade et-	1
24.	kontrol et-	1
25.	konuş-	1
26.	kullan-	1
27.	ol-	1
28.	seç-	1
29.	sor-	1

30.	tahmin et-	1
31.	tamamla-	1

2.ünitenin konusu “Okulda, Sayılar ve Şehirde” olarak adlandırılmıştır. Dil bilgisi konusu da bulunma durumu (-DA) eki, isim cümleleri yer almaktadır. Dolayısıyla İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabının içerisinde en az fiillere yer veren ünite olduğu tespit edilmiştir. Bu üniteye yer alan fiillere baktığımızda yönergelerde kullanılan ifadeler olduğu görülmektedir. Yönergelerde yer alan fiiller *cevapla-*, *doldur-*, *eşleştir-* gibi biliş fiilleridir. En sık kullanılan fiillerin içerisinde hareket fiili (*yaz-*) ve algı fiilli (*bak-*) yer almaktadır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1- 3.Üniteye Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 3

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	yap-	50
2.	git-	45
3.	gel-	41
4.	iste-	32
5.	oku-	27
6.	çık -	20
7.	çalış-	17
8.	ye-	17
9.	izle-	11
10.	yaz-	11
11.	sev-	10
12.	al-	9
13.	bak-	9
14.	doldur -	9
15.	kalk-	9
16.	konuş-	9
17.	söyle-	9
18.	ver-	9

19.	gir-	8
20.	yaşa-	8
21.	dinle-	7
22.	kal-	7
23.	otur-	7
24.	öğren-	7
25.	başla-	6
26.	bil-	6
27.	buluş-	6
28.	kullan-	6
29.	tamamla-	6
30.	bin-	5
31.	hoşlan-	5
32.	sohbet et-	5
33.	uyu-	5
34.	bit-	4
35.	çal-	4
36.	çek-	4
37.	görüş-	4
38.	in-	4
39.	kahvaltı et-	4
40.	nefret et-	4
41.	oyna-	4
42.	seç-	4
43.	sor-	4
44.	tanı-	4
45.	yat-	4
46.	aç-	3
47.	anlat-	3
48.	anla-	3
49.	ara-	3
50.	bekle-	3
51.	dön-	3

52.	gez-	3
53.	gör-	3
54.	iç-	3
55.	koş-	3
56.	ol-	3
57.	yorul-	3
58.	yürü-	3
59.	cevapla-	2
60.	de-	2
61.	dinlen-	2
62.	geç-	2
63.	göster-	2
64.	kork-	2
65.	koy-	2
66.	özle-	2
67.	pişir-	2
68.	sıkıl-	2
69.	tanış-	2
70.	at-	1
71.	ayrıl-	1
72.	başlat-	1
73.	bayıl-	1
74.	beslen-	1
75.	bildir-	1
76.	biriktir-	1
77.	değiş-	1
78.	dolaş-	1
79.	dur-	1
80.	düzeltil-	1
81.	eğlen-	1
82.	eşleştire-	1
83.	geçir-	1
84.	getir-	1

85.	hazırla-	1
86.	hazırlan-	1
87.	ifade et-	1
88.	işaretle-	1
89.	kapat-	1
90.	kararlaştır-	1
91.	kontrol et-	1
92.	kur-	1
93.	paylaş-	1
94.	rica et-	1
95.	san-	1
96.	seyret-	1
97.	sırala-	1
98.	tahmin et-	1
99.	tat-	1
100.	temizle-	1
101.	tırman-	1
102.	uzaklaş-	1
103.	uzan-	1
104.	var-	1
105.	yaklaş-	1
106.	yardım et-	1
107.	yerleştir-	1
108.	yolla-	1
109.	yönel-	1
110.	yüz-	1
111.	ziyaret et-	1

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabı içerisinde en fazla fiillere yer veren ünite olduğu tespit edilmiştir. 3.Ünitenin konusu “Bir günüm, Boş zamanlarım ve İstanbul’da geziyorum” dur. Dil bilgisi konusu şimdiki zaman, yönelme durumu (- (y)A) eki, uzaklaşma durumu -DAn eki ve -mAk istemek olarak belirtilmiştir. Fiillerin sıklık dereceleri incelendiğinde en sık tekrar eden fiillerin *yap-*, *git-*, *gel-*,

olan hareket fiilleri olduğunu görmekteyiz. Hareket fiillerinin bu ünite içerisindeki dağılımının fazla olması şimdiki zamanın öğretimiyle ilgilidir. En sık kullanılan *ye-* fiili olma fiillerinden, *izle-* fiili algı fiillerinden ve *sev-* fiili ise psikolojik durum fiillerindedir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1- 4.Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 4

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	yap-	31
2.	yaz-	22
3.	git-	14
4.	konuş-	13
5.	bil-	12
6.	öğren-	10
7.	al-	9
8.	çalış-	9
9.	iste-	8
10.	bak-	7
11.	tamamla-	7
12.	yaşa-	7
13.	kal-	6
14.	söyle-	6
15.	sor-	6
16.	dinle-	5
17.	gel-	5
18.	oku-	5
19.	özle-	5
20.	anlat-	4
21.	başla-	4
22.	cevapla-	4
23.	doldur -	4
24.	işaretle-	4

25.	koy-	4
26.	kork-	4
27.	kullan-	4
28.	bit-	3
29.	eşleştir-	3
30.	ol-	3
31.	telefon et-	3
32.	yap-	3
33.	yardım et-	3
34.	ağrı-	2
35.	azal-	2
36.	benze-	2
37.	eğlen-	2
38.	gez-	2
39.	geçir-	2
40.	getir-	2
41.	hisset-	2
42.	kur-	2
43.	oyna-	2
44.	otur-	2
45.	ör-	2
46.	sev-	2
47.	tahmin et-	2
48.	tanı-	2
49.	tanıt-	2
50.	uyu-	2
51.	ver-	2
52.	ye-	2
53.	yorul-	2
54.	ait ol-	1
55.	anlaş-	1
56.	anla-	1
57.	ara-	1

58.	ayır-	1
59.	bildir-	1
60.	bulun-	1
61.	çöz-	1
62.	düş-	1
63.	de-	1
64.	dön-	1
65.	dönüş-	1
66.	duy-	1
67.	görüŖ-	1
68.	gönder-	1
69.	gir-	1
70.	gör-	1
71.	hediye et-	1
72.	izle-	1
73.	kalk-	1
74.	pekiŖtir-	1
75.	sahip ol-	1
76.	seç-	1
77.	sür-	1
78.	topla-	1
79.	temizle-	1
80.	tercih et-	1
81.	yerleŖtir-	1
82.	yanıtla-	1
83.	yürü-	1
84.	yıka-	1

4.ünitenin konusu “Ailem, ArkadaŖlarım ve Ailemden Uzakta”, dil bilgisi konusu iyelik ekleri ve kendi, hep olarak verilmiŖtir. Üniteye yer alan fiillerin sıklık derecelerine baktığımızda diğerk ünitede yer alan fiillerle sarmal bir Ŗekilde ilerlediğini görmekteyiz. En sık kullanılan fiiller *yap-*, *yaz-*, *git-* olan hareket

fiilleridir. 4. sırada yer alan *konuş-* fiili iletişim fiillerinden olup 5. ve 6. sırada yer alan *bil-*, *öğren-* fiilleri mental fiillerden olan biliş fiillerindedir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1- 5.Ünitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 5

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	yap-	33
2.	git-	27
3.	gel-	19
4.	kutla-	19
5.	başla-	16
6.	al-	10
7.	geç-	10
8.	iste-	10
9.	çalış-	9
10.	çık-	9
11.	kalk-	9
12.	kullan-	9
13.	yaz-	9
14.	ye-	9
15.	bit-	8
16.	ver-	8
17.	doldur -	7
18.	devam et-	6
19.	öğren-	6
20.	sür-	6
21.	eğlen-	5
22.	sev-	5
23.	söyle-	5
24.	bak-	4
25.	bekle-	4
26.	buluş-	4

27.	cevapla-	4
28.	eşleştir-	4
29.	seç-	4
30.	uyu-	4
31.	anlat-	3
32.	ara-	3
33.	at-	3
34.	bil-	3
35.	bin-	3
36.	dinle-	3
37.	dile-	3
38.	evlen-	3
39.	oku-	3
40.	öp-	3
41.	konuş-	3
42.	anla-	2
43.	ayirt-	2
44.	belirt-	2
45.	bul-	2
46.	dön-	2
47.	düşün-	2
48.	hazırlan-	2
49.	izle-	2
50.	tamamla-	2
51.	teşekkür et-	2
52.	kal-	2
53.	katıl-	2
54.	kes-	2
55.	sırala-	2
56.	yak-	2
57.	yaşa-	2
58.	yat-	2
59.	ziyaret et-	2

60.	atla-	1
61.	as-	1
62.	ayrıl-	1
63.	benze-	1
64.	çektir-	1
65.	dans et-	1
66.	davet et-	1
67.	de-	1
68.	doğ-	1
69.	gecik-	1
70.	geçir-	1
71.	gir-	1
72.	gör-	1
73.	görüŖ-	1
74.	götür-	1
75.	heyecanlan-	1
76.	iç-	1
77.	iŖaretle-	1
78.	öğret-	1
79.	topla-	1
80.	karşıla-	1
81.	kavuş-	1
82.	kıy-	1
83.	koru-	1
84.	mutlu et-	1
85.	mutlu ol-	1
86.	rica et-	1
87.	sağlıklı ol-	1
88.	seyahat et-	1
89.	sıkıl-	1
90.	sohbet et-	1
91.	Ŗaşırt-	1
92.	temizle-	1

93.	topla-	1
94.	um-	1
95.	uyan-	1
96.	üfle-	1
97.	vedalaş-	1
98.	yaptır-	1
99.	yardım et-	1
100.	yarış-	1
101.	yaşlan-	1
102.	yerleştir-	1
103.	yıka-	1
104.	yoğun ol-	1
105.	yürü-	1

5. ünitenin konusu “Saatler, Bayramlar ve Özel Günler” olup dil bilgisi ise -DAn - (y)A kadar, -DAn önce/-DAn sonra, -mAdAn önce/-DIktan sonra, -DAn beri / -Dir olarak belirtilmiştir. Bu üniteye yer alan fiillerin sıklık derecesine baktığımızda diğer ünitelerde de en sık tekrar eden hareket fiillerinden *yap-*, *git-*, *gel-* fiillerinin dışında iletişim fiili olan *kutla-* fiili de 4.sırada yer almaktadır. Bu ünitenin konusu A1 seviyesinde yer alan bayramlar ve özel günlerdir. Kültürümüze ait bayramların ve özel günlerin yabancılara tanıtılması ve *kutla-* fiilinin öğretilmesi amaçlanmıştır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1- 6.Üniteye Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 6

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	yap-	19
2.	al-	16
3.	sev-	10
4.	yaz-	9
5.	bil-	8
6.	doldur -	8
7.	kullan-	8

8.	git-	7
9.	anlat-	6
10.	iste-	6
11.	oku-	6
12.	eşleştir-	5
13.	gel-	5
14.	ol-	5
15.	dinle-	4
16.	ver-	4
17.	anla-	3
18.	bekle-	3
19.	düşün-	3
20.	karşılaştır-	3
21.	otur-	3
22.	tanı-	3
23.	tanıt-	3
24.	ye-	3
25.	ağrı-	2
26.	bak-	2
27.	beğen-	2
28.	bul-	2
29.	çalış-	2
30.	dön-	2
31.	gör-	2
32.	hazırla-	2
33.	hoşlan-	2
34.	iç-	2
35.	ifade et-	2
36.	izle-	2
37.	koy-	2
38.	öğren-	2
39.	sembolize et-	2
40.	sor-	2

41.	tamamla-	2
42.	yerleştir-	2
43.	ziyaret et-	2
44.	aç-	1
45.	ak-	1
46.	ara-	1
47.	bahset-	1
48.	benze-	1
49.	bin-	1
50.	bulun-	1
51.	bulan-	1
52.	çektir-	1
53.	çık-	1
54.	değiştir-	1
55.	devam et-	1
56.	eğlen-	1
57.	ekle-	1
58.	evlen-	1
59.	fırçala-	1
60.	geç-	1
61.	getir-	1
62.	gerek-	1
63.	hasta ol-	1
64.	in-	1
65.	işaretle-	1
66.	kariştır-	1
67.	karşılaş-	1
68.	kur-	1
69.	kopar-	1
70.	merak et-	1
71.	oluştur-	1
72.	oyna-	1
73.	ölç-	1

74.	pişir-	1
75.	sabırsızlan-	1
76.	san-	1
77.	sat-	1
78.	silin-	1
79.	sus-	1
80.	takip et-	1
81.	tartış-	1
82.	tavsiye et-	1
83.	teşekkür et-	1
84.	uyu-	1
85.	üstün ol-	1
86.	yak-	1
87.	yıka-	1
88.	yıkāt-	1

6.ünitenin konusu “Ailem, Nerede? ve Vücudumuz” olup dil bilgisi konusu ise isim tamlamaları, belirtme durumu (-(y)I), -ki eki ve karşılaştırma (daha, en) olarak belirtilmiştir. Üniteye yer alan fiillerin sıklık derecelerini incelediğimizde son üniteye daha çok etkinliklere yer verildiğinden dolayı fiil sayısının arttığı görülmektedir. En sık kullanılan fiiller hareket fiillerinden *yap-*, *al-*, *yaz-*, *kullan-*, *git-* fiilleridir. Mental fiillerden olan *doldur-*, *bil-*, *anlat-* gibi biliş fiilleri yer almaktadır.

4.1.2 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabı 6 üniteden ve 104 sayfadan oluşmaktadır. Bu kitapta ünite başlıkları dahil olmak üzere içerisinde yer alan bütün fiiller tespit edilerek sıklık dereceleri belirlenmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 7

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	yap-	152
2.	git-	93
3.	yaz-	75
4.	gel-	70
5.	iste-	56
6.	al-	45
7.	oku-	43
8.	çalış-	38
9.	bak-	37
10.	doldur -	36
11.	ye-	31
12.	çık-	30
13.	bil-	29
14.	kullan-	29
15.	söyle-	29
16.	ver-	28
17.	sev-	27
18.	başla-	26
19.	konuş-	26
20.	dinle-	25
21.	öğren-	25
22.	eşleştir-	22
23.	tamamla-	20
24.	kalk-	19
25.	kutla-	19
26.	sor-	18
27.	anlat-	17
28.	cevapla-	17

29.	memnun ol-	17
30.	yaşa-	17
31.	görüŖ-	16
32.	izle-	16
33.	bit-	15
34.	kal-	15
35.	teŖekkür et-	14
36.	anla-	13
37.	geç-	13
38.	iŖaretle-	12
39.	ol-	12
40.	otur-	12
41.	uyu-	12
42.	bekle-	10
43.	buluŖ-	10
44.	gir-	10
45.	seç-	10
46.	ara-	9
47.	bin-	9
48.	eğlen-	9
49.	koy-	9
50.	tanı-	9
51.	dön-	8
52.	nefret et-	8
53.	tanıt-	8
54.	bul-	7
55.	devam et-	7
56.	gör-	7
57.	hoŖlan-	7
58.	oyna-	7
59.	özle-	7
60.	sür-	7
61.	iç-	6

62.	kork-	6
63.	sohbet et-	6
64.	yat-	6
65.	yerleştir-	6
66.	de-	5
67.	düşün-	5
68.	gez-	5
69.	in-	5
70.	yardım et-	5
71.	yorul-	5
72.	yürü-	5
73.	ziyaret et-	5
74.	aç-	4
75.	ağrı-	4
76.	at-	4
77.	benze-	4
78.	çal-	4
79.	çek-	4
80.	evlen-	4
81.	geçir-	4
82.	getir-	4
83.	ifade et-	4
84.	kahvaltı et-	4
85.	kur-	4
86.	sırala-	4
87.	tahmin et-	4
88.	tanış-	4
89.	dile-	3
90.	düzeltil-	3
91.	göster-	3
92.	hazırla -	3
93.	hazırlan-	3
94.	karşılaştır-	3

95.	koş-	3
96.	öp-	3
97.	pişir-	3
98.	rica et-	3
99.	sıkıl-	3
100.	telefon et-	3
101.	temizle-	3
102.	topla-	3
103.	yak-	3
104.	yıka-	3
105.	ayirt-	2
106.	ayrıl-	2
107.	azal-	2
108.	beğen-	2
109.	belirt-	2
110.	bildir-	2
111.	bulun-	2
112.	çektir-	2
113.	dinlen-	2
114.	hisset-	2
115.	kapat-	2
116.	katıl-	2
117.	kes-	2
118.	kontrol et-	2
119.	oluştur-	2
120.	ör-	2
121.	san-	2
122.	sembolize et-	2
123.	ait ol-	1
124.	ak-	1
125.	anlaş-	1
126.	as-	1
127.	atla-	1

128.	ayır-	1
129.	bahset-	1
130.	başlat-	1
131.	bayıl-	1
132.	beslen-	1
133.	biriktir -	1
134.	bulan-	1
135.	buyur-	1
136.	çöz-	1
137.	dans et-	1
138.	davet et-	1
139.	değiş-	1
140.	değiştir-	1
141.	doğ-	1
142.	dolaş-	1
143.	dönüş-	1
144.	dur-	1
145.	duy-	1
146.	düş-	1
147.	düzenle-	1
148.	ekle-	1
149.	fırçala-	1
150.	gecik-	1
151.	gerek-	1
152.	gönder-	1
153.	götür-	1
154.	hasta ol-	1
155.	hediye et-	1
156.	heyecanlan-	1
157.	kararlaştır-	1
158.	kariştir-	1
159.	karşıla-	1
160.	karşılaş-	1

161.	kavuş-	1
162.	kıy-	1
163.	kopar-	1
164.	koru-	1
165.	merak et-	1
166.	mutlu et-	1
167.	mutlu ol-	1
168.	numaralandır-	1
169.	öğret-	1
170.	ölç-	1
171.	özür dile-	1
172.	paylaş-	1
173.	pekiştir-	1
174.	sabırsızlan-	1
175.	sağlıklı ol-	1
176.	sahip ol-	1
177.	sat-	1
178.	seyahat et-	1
179.	seyret-	1
180.	silin-	1
181.	sus-	1
182.	şaşırt-	1
183.	takip et-	1
184.	tartış-	1
185.	tat-	1
186.	tavsiye et-	1
187.	tercih et-	1
188.	tırman-	1
189.	um-	1
190.	uyan-	1
191.	uzaklaş-	1
192.	uzan-	1
193.	üfle-	1

194.	üstün ol-	1
195.	var-	1
196.	vedalaş-	1
197.	yaklaş-	1
198.	yanıtla -	1
199.	yaptır-	1
200.	yarış-	1
201.	yaşlan-	1
202.	yıkāt-	1
203.	yoğun ol-	1
204.	yolla-	1
205.	yönel-	1
206.	yüz-	1

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabı betimsel çalışma olan tarama modeli ile incelenmiş olup bu inceleme sonucunda iki yüz altı (206) adet A1 düzeyinde fiil tespit edilmiştir. Bu fiiller kullanım sıklığına göre yukarıdaki tabloda sıralanmıştır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabındaki fiillerin sıklık derecesine baktığımızda sıklık sayısı en fazla olan fiil hareket fiili olan *yap-* fiilidir. Dil öğretiminde yapılandırıcı yaklaşım uygulanmaktadır. Bu yaklaşım gereği somuttan soyuta, basitten karmaşığa, özelden genele yöntemler uygulanmaktadır. Somuttan soyuta dil öğrenmeye yeni başlayan bireyler en çok hareket fiilleriyle karşılaşmaktadır. Hareket fiillerinden olan *yap-* fiili bireyin kendisini ifade ederken konuşma becerisinde de en sık kullandığı sözcüktür.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Alan Kalıp İfadelerin Sıklık Dereceleri

Tablo 8

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	Geçmiş Olsun	7
2.	Hoşça Kal	6
3.	Hoş Geldin	4

4.	Afiyet Olsun	3
5.	Sağ Ol	3
6.	Affedersiniz	2
7.	Hoş Bulduk	2
8.	Kutlu Olsun	1

Birleşik fiil yapısında kurulmuş olan kalıp ifadeler nezaket ifadeleri içermektedir. 5. ünitenin konusu “Saatler, Bayramlar ve Özel Günler” olup bu ünite de birleşik fiil yapısında kurulmuş kalıp ifadelerden ‘*kutlu olsun*’ ifadesi yer almaktadır. Dolayısıyla ünitelerin konusu ile içerisinde yer alan kalıp ifadelerin arasında anlamlı bir ilişki vardır. Hoşça kal, sağ ol gibi kalıp ifadelerin emir kipiyle çekimlendiği görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A1 seviyesinde olan öğrencilere kalıp ifadelerin önce basit sonra eklerle çekimlenmiş hallerinin verilmesi öğrenmeyi kolaylaştıran bir unsurdur.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Alan Fiillerin Anlambilimsel Sınıflandırılması

1. Oluş Fiilleri

1.1.Varoluş Fiilleri: doğ-, yaşa-, yaşlan-.

1.2.Olma Fiilleri: ye-, ol-, iç-, yorul-, çal-, kahvaltı et-, pişir-, öp-, yak-, ait ol-, beslen-, hasta ol-, sağlıklı ol-, sahip ol-, tat-, ak-.

1.3.Değişim Fiilleri: benze-, evlen-, ayrıl-, değiş-, değiştir-, dönüş-, azal-.

2. Durum Fiilleri: kalk-, bit-, kal-, otur-, uyu-, bekle-, bul-, yat-, ayırt-, bulun-, dinlen-, katıl-, ör-, ayır-, bayıl-, biriktir-, bulan-, dur-, düş-, gecik-, karşıla-, karşılaşı-, var-, kavuş-, kıy-, koru-, paylaş-, uyan-, uzaklaş-, uzan-, üfle-, yaptır-, yıkat-, yönel-, ağrı-, yoğun ol-, kur-, sat-.

3. Hareket Fiilleri: aç-, al-, yaz-, silin-, iste-, kullan-, kopar-, yap-, git-, gel-, çalış-, çık-, ver-, geç-, gir-, bin-, koy-, devam et-, buluş-, dön-, oyna-, sür-, çektir-, yerleştir-, gez-, in-, yürü-, at-, çek-, geçir-, getir-, hazırla-, hazırlan-, koş-, temizle-, topla-, yıka-, kapat-, kes-, atla-, as-, başlat-, dans et-, dolaş-, ekle-, fırçala-, gönder-, götür-, karıştır-, seyahat et-, takip et-, tırman-, yarış-, yüz-, yolla-. yaklaş-.

4. Bağlantı Fiilleri: gerek-.

5. Mental Fiiller

5.1.Biliş Fiilleri: bil-, öğren-, -, oku-, tamamlama-, eşleştir-, işaretle-, düzenle-, oluştur-, bildir-, anla-, tanı-, anlaş-, düzelt-, karşılaştır-, kontrol et-, düşün-, sırala-, tahmin et-, kararlaştır-, numaralandır-, çöz-, öğret-, tavsiye et-, tercih et-, pekiştir-, sembolize et-, ölç-, belirt-, doldur-, seç-.

5.2.Psikolojik Durum Fiilleri: sev-, eğlen-, nefret et-, hoşlan-, özle-, kork-, san-, hisset-, heyecanlan-, sıkıl-, beğen-, sabırsızlan-, şaşırt-, merak et-, mutlu et-, mutlu ol-, üstün ol-.

5.3.Algı Fiilleri: gör-, dinle-, göster-, izle-, duy-, seyret-, sus-,um-, bak-.

6. İletişim Fiilleri: konuş-, söyle-, cevapla-, sor-, yanıtla-, görüş-, kutla-, sohbet et-, de-, yardım et-, ziyaret et-, memnun ol-, teşekkür et-, buyur-, davet et-, hediye et-, özür dile-, vedalaş-, bahset-, ifade et-, tartış-, tanış-, dile-, rica et-, telefon et-, tanıtt-, ara-, anlat-.

7. Doğa Fiilleri: -

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabında en sık kullanılan fiiller hareket fiilleridir. A1 seviyesinde öğrencilerin yaparak yaşayarak öğreneceği ve içinde bulunduğu durumları anlatan konulara yer verildiği görülmektedir. Bu konular ailede yaşam, okulda yaşam, çevremiz ve mesleklerdir. Dolayısıyla A1 seviyesindeki öğrencinin somut olarak gördüğü, öğrendiği, uyguladığı fiiller hareket fiilleridir. Varoluş fiillerinden öl- fiiline hiç yer verilmemiştir. Oysaki yabancılar Türkçe öğretirken kültürümüzü tanıttacak metinlere yer vermeliyiz. Tarihimizde önemli olan şahsiyetlere yer verilip öl- fiilinin hem öğretilmesi hem de kültürümüzün tanıtılması gerekirdi. Ayrıca A1 seviyesinde mevsimler konusu öğretilmektedir. Bu konu üzerinden yağ-, es-, gürle- gibi doğa fiillerin öğretimi yapılmalıdır.

4.2. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabındaki Fiillerin Kullanım Sıklığına Yönelik Bulgu Ve Yorumlar

Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabı 8 ünite ve 192 sayfadan oluşmaktadır. Bu kitapta ünitelerin ve sayfa sayısının daha fazla olması fiillerin sıklık derecelerinin belirlenmesindeki etkisini sıklık tablolarında görmekteyiz.

4.2.1. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabındaki Ünitelerde Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

*Yedi İklim Türkçe A1 – 1. Ünite*de Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 9

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	memnun ol-	23
2.	teşekkür et-	19
3.	oku-	15
4.	dinle-	10
5.	tamamla-	8
6.	tanış-	8
7.	yaz-	7
8.	incele-	6
9.	konuş-	5
10.	bul-	4
11.	cevapla-	4
12.	işaretle-	4
13.	tanıştır-	4
14.	anla-	3
15.	buyur-	3
16.	tekrarla-	3
17.	doldur -	2
18.	eşleştir-	2
19.	kullan-	2
20.	sırala-	2
21.	anlat-	1
22.	canlandır-	1
23.	değerlendir-	1
24.	kur-	1
25.	öğren-	1
26.	özür dile-	1
27.	sor-	1
28.	söyle-	1
29.	tanıt-	1

30.	telaffuz et-	1
31.	ver-	1

1. üniteye baktığımızda en fazla kullanılan fiillerin yine yardımcı eylemlerle (et-, ol-) kurulan birleşik fiillerin olduğunu görmekteyiz. Bu ünitenin konusu “Merhaba, Nerelisiniz? ve Karşılaşma-Selamlaşma” olarak belirtilmiştir. Dil bilgisi konuları ise bulunma hal eki, çokluk eki ve mi?/ değil şeklindedir. Bu ünitenin konusu tanışmak olduğu için sıralamada takip eden fiillerin iletişim fiillerinden olan *memnun ol-* ve *teşekkür et-* fiillerinin konuyla alakalı olduğu görülmektedir. Daha sonra en sık tekrar eden *oku-*, *dinle-* fiilleri mental fiillerdir.

Yedi İklim Türkçe A1 – 2. Üniteye Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 10

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	oku-	16
2.	gel-	15
3.	git-	15
4.	yap-	15
5.	otur-	14
6.	sev-	9
7.	tamamla-	9
8.	eşleştir-	6
9.	oyna -	6
10.	ağla-	5
11.	cevapla-	5
12.	çık-	5
13.	iç-	5
14.	yaz-	5
15.	ye-	5
16.	anlat-	4
17.	bak-	4
18.	tut-	4

19.	başla-	3
20.	dinle-	3
21.	doldur -	3
22.	dön-	3
23.	incele-	3
24.	koş-	3
25.	söyle-	3
26.	tanıt-	3
27.	al-	2
28.	at-	2
29.	bekle-	2
30.	gir-	2
31.	giy-	2
32.	kokla-	2
33.	konuş-	2
34.	pişir-	2
35.	sat-	2
36.	sil-	2
37.	sula-	2
38.	tat-	2
39.	taşı-	2
40.	yaşa-	2
41.	aç-	1
42.	anla-	1
43.	atla-	1
44.	ayirt et-	1
45.	bağla-	1
46.	bin-	1
47.	bit-	1
48.	bul-	1
49.	çal-	1
50.	değerlendir-	1
51.	değiştir-	1

52.	dur-	1
53.	düş-	1
54.	gül-	1
55.	göster-	1
56.	hazırla-	1
57.	kullan-	1
58.	oluştur-	1
59.	öğren-	1
60.	seyret-	1
61.	sor-	1
62.	uyu-	1
63.	uyan-	1
64.	ver-	1
65.	yakala-	1
66.	yanaş-	1
67.	yardım et-	1
68.	yıka-	1
69.	yönet-	1

2. ünitenin konusu “Ailem ve Ben, Evim, Adresim” olup dil bilgisi konusu ayrılma, belirtme, bulunma, yönelme hal ekleri, emir, şimdiki zaman ve –DAn önce/ -DAn sonra konularıdır. En sık kullanılan fiiller hareket fiillerinden *gel-*, *git-*, *yap-*; durum fiillerinden *otur-*; biliş fiillerinden *oku-*, *tamamla-*, *eşleştir-*, *cevapla-* ve psikolojik durum fiillerinden *sev-*, *ağla-* fiilleridir. Ünite konu olarak ek ve kip öğretimini ele aldığı için daha fazla fiile yer verilebilirdi.

Yedi İklim Türkçe A1 – 3. Üniteye Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 11

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	git-	29
2.	al-	19
3.	yap-	18

4.	oku-	15
5.	tamamla-	12
6.	çık-	10
7.	incele-	10
8.	geç-	9
9.	buyur-	6
10.	dön-	6
11.	iste-	6
12.	konuş-	6
13.	sev-	6
14.	uyan-	6
15.	anla-	5
16.	eşleştir-	5
17.	kahvaltı et-	5
18.	kullan-	5
19.	sür-	5
20.	yaz-	5
21.	başla-	4
22.	bin-	4
23.	dinle-	4
24.	gir-	4
25.	teşekkür et-	4
26.	cevapla-	3
27.	kur-	3
28.	söyle-	3
29.	ye-	3
30.	aç-	2
31.	anlat-	2
32.	ara-	2
33.	at-	2
34.	beğen-	2
35.	bekle-	2
36.	bil-	2

37.	çalış-	2
38.	dolaş-	2
39.	fırçala-	2
40.	giy-	2
41.	iç-	2
42.	kalk-	2
43.	tercih et-	2
44.	uyu-	2
45.	yat-	2
46.	yürü-	2
47.	alkışla-	1
48.	bak-	1
49.	bit-	1
50.	bul-	1
51.	çek-	1
52.	çiz-	1
53.	doyur-	1
54.	gel-	1
55.	görüş-	1
56.	göster-	1
57.	gül-	1
58.	hazırlan-	1
59.	hediye et-	1
60.	işaretle-	1
61.	kaç-	1
62.	kal-	1
63.	kat-	1
64.	koy-	1
65.	oyna-	1
66.	sat-	1
67.	seyahat et-	1
68.	seyret-	1
69.	sohbet et-	1

70.	sol-	1
71.	sor-	1
72.	tartış-	1
73.	taşı-	1
74.	ulaş-	1
75.	ütüle-	1
76.	yağ-	1
77.	yak-	1
78.	yıka-	1
79.	yorul-	1
80.	yüz-	1

3. ünite “Saat kaç?, Ne kadar- Kaç lira?, Nerede?- Ne zaman?” konuları ele alınmıştır. Dil bilgisinde de belirli geçmiş zaman, zaman zarfları, ile/-lA ve -DAn önce/-DAn sonra anlatılmıştır. Fiillerin sıklık dereceleri incelendiğinde en sık kullanılan fiillerin hareket fiilleri: *git-*, *al-*, *yap-* *çık-*, *geç-* olduğunu görmekteyiz. Mental fiillerden olan biliş fiillerinden *oku-*, *tamamla-*, *incele-* ve psikolojik durum fiillerinden olan *sev-* fiilleri en sık tekrar eden fiiller içerisinde yer almaktadır.

Yedi İklim Türkçe A1 –4. Ünite de Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 12

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	git-	34
2.	oku-	17
3.	yap-	13
4.	iste-	10
5.	tamamla-	10
6.	ye-	10
7.	çık-	8
8.	otur-	8
9.	kalk-	7
10.	teşekkür et-	7

11.	yaz-	7
12.	al-	6
13.	yürü-	6
14.	anlat-	5
15.	cevapla-	5
16.	gel-	5
17.	anla-	4
18.	bekle-	4
19.	dinle-	4
20.	incele-	4
21.	kahvaltı et-	4
22.	ol-	4
23.	rica et-	4
24.	ver-	4
25.	yüz-	4
26.	buyur-	3
27.	doldur -	3
28.	geç-	3
29.	öde-	3
30.	pişir-	3
31.	sev-	3
32.	söyle-	3
33.	acık-	2
34.	başla-	2
35.	bin-	2
36.	çalış-	2
37.	de-	2
38.	dön-	2
39.	gez-	2
40.	iç-	2
41.	işaretle-	2
42.	konuş-	2
43.	kur-	2

44.	öğren-	2
45.	seyret-	2
46.	yaşa-	2
47.	art-	1
48.	arzu et-	1
49.	beğen-	1
50.	bil-	1
51.	bit-	1
52.	canlandır-	1
53.	davran -	1
54.	değerlendir-	1
55.	doğ-	1
56.	dol-	1
57.	dur-	1
58.	düşür-	1
59.	evlen-	1
60.	getir-	1
61.	gezdır-	1
62.	göl-	1
63.	güneşlen-	1
64.	ın-	1
65.	kal-	1
66.	katıl-	1
67.	kazan-	1
68.	koy-	1
69.	kullan-	1
70.	not et-	1
71.	okşa-	1
72.	oyna-	1
73.	özür dile-	1
74.	rahatsız et-	1
75.	rahatsız ol-	1
76.	sevin-	1

77.	sor-	1
78.	tanıt-	1
79.	tarif et-	1
80.	tedavi et-	1
81.	telefon et-	1
82.	tut-	1
83.	uyu-	1
84.	yardım et-	1
85.	yetiştir-	1
86.	yorul-	1

4. ünite de “Bizim sokağımız, Ne? Nerede?, Bir Haftalık Planımız” konuları işlenmiştir. Dil bilgisi olarak iyelik ekleri, -DAn...-A kadar ve gelecek zaman konuları işlenmiştir. Fiillerin sıklık dereceleri incelendiğinde hareket fiillerinden olan *git-*, *yap-*, *çık-*, *kalk-*, *yaz-* fiillerinin olduğunu görmekteyiz. Hareket fiillerinin bu ünite içerisindeki dağılımının fazla olması dil bilgisi konusu olan gelecek zaman öğretimiyle ilgilidir. Sıklık listesi incelendiğinde en çok kullanılan fiiller içerisinde biliş fiilleri *tamamla-*, *oku-* ve iletişim fiilleri *teşekkür et-*, *rica et-* fiilleri yer almaktadır.

Yedi İklim Türkçe A1 – 5. Ünite de Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 13

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	sev-	29
2.	yap-	27
3.	oku-	20
4.	de-	13
5.	ol-	13
6.	iste-	12
7.	anlat-	11
8.	gel-	11
9.	tamamla-	10

10.	konuş-	9
11.	otur-	9
12.	yaz-	8
13.	buyur-	7
14.	kullan-	7
15.	ver-	7
16.	ağla-	6
17.	git-	6
18.	ağrı-	5
19.	boya-	5
20.	cevapla-	5
21.	devam et-	5
22.	dinle-	5
23.	gör-	5
24.	oyna-	5
25.	aç-	4
26.	giy-	4
27.	tanı-	4
28.	yürü-	4
29.	yüz-	4
30.	ak-	3
31.	başla-	3
32.	bekle-	3
33.	bin-	3
34.	çek-	3
35.	işaretle-	3
36.	kıl-	3
37.	seç-	3
38.	sohbet et-	3
39.	ye-	3
40.	al-	2
41.	anla-	2
42.	bil-	2

43.	çiz-	2
44.	dik-	2
45.	dolaş-	2
46.	duy-	2
47.	eşleştir-	2
48.	geç-	2
49.	getir-	2
50.	hasta ol-	2
51.	ikram et-	2
52.	incele-	2
53.	kazan-	2
54.	okşa-	2
55.	sat-	2
56.	seyret-	2
57.	söyle-	2
58.	tanıt-	2
59.	taşı-	2
60.	teşekkür et-	2
61.	tut-	2
62.	unut-	2
63.	yaklaş-	2
64.	yıka-	2
65.	acı-	1
66.	anlaş-	1
67.	araştır-	1
68.	ayrıl-	1
69.	bahset-	1
70.	bak-	1
71.	bayramlaş-	1
72.	besle-	1
73.	boyat-	1
74.	bulun-	1
75.	çağır-	1

76.	çal-	1
77.	çalış-	1
78.	çarp-	1
79.	değerlendir-	1
80.	değiştir-	1
81.	dur-	1
82.	duygulan-	1
83.	düzenle-	1
84.	faydası ol-	1
85.	gerektir-	1
86.	gez-	1
87.	görüş-	1
88.	götür-	1
89.	hazırla-	1
90.	iç-	1
91.	kalk-	1
92.	katıl-	1
93.	kaybet-	1
94.	kes-	1
95.	kız-	1
96.	kork-	1
97.	kur-	1
98.	kurtar-	1
99.	mezun ol-	1
100.	muayene et-	1
101.	öğren-	1
102.	ölç-	1
103.	öp-	1
104.	özle-	1
105.	pişir-	1
106.	planlı ol-	1
107.	rica et-	1
108.	sarıl-	1

109.	savun-	1
110.	sevin-	1
111.	seyahat et-	1
112.	sıkıl-	1
113.	sil-	1
114.	sinirlen-	1
115.	sor-	1
116.	sula-	1
117.	sun-	1
118.	süsle-	1
119.	şikayet et-	1
120.	tahmin et-	1
121.	takip et-	1
122.	tedavi et-	1
123.	telefon et-	1
124.	yak-	1
125.	yakala-	1
126.	yakış-	1
127.	yararlan-	1
128.	yaşa-	1
129.	yerleştir-	1
130.	yet-	1
131.	yetiştir-	1

5. ünite “Meslekleri Tanıyalım, Ne Olmak İstiyorsun? ve Hobilerim” konusu yer alırken dil bilgisinde isim tamlamalarına yer verilmiştir. Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında en çok kullanılan fiillerin bu üniteye yer aldığını belirlenen sıklık tablosunda görmekteyiz. En çok tekrar eden fiil mental fiillerden psikolojik durum fiili olan *sev-* fiilidir. En sık tekrar eden fiiller içerisinde hareket fiillerinden *yap-*, *gel-*, *yaz-*; biliş fiillerinden *oku-*, *tamamla-*; iletişim fiillerinden *anlat-*, *de-*, *konuş-* ve durum fiillerinden *ol-*, *otur-* fiilleri yer almaktadır. Bu ünitenin konusu meslekler olduğu için “öğretmen olmak istiyorum, polis olmak istiyorum” gibi ifadelere yer verildiği için *ol-* fiili sık kullanılmıştır. Hobilerim konusuyla alakalı olarak “kitap

okumayı seviyorum, gezmeyi seviyorum” gibi cümleler kurularak sev- fiilinin öğretimi pekiştirilmiştir.

Yedi İklim Türkçe A1 – 6. Üniteye Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 14

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	git-	17
2.	ol-	14
3.	yaz-	11
4.	yap-	10
5.	çık-	8
6.	tamamla-	8
7.	oku-	7
8.	gel-	6
9.	geç-	6
10.	iste-	6
11.	kal-	6
12.	kalk-	6
13.	kapan-	6
14.	seç-	6
15.	anla-	5
16.	cevapla-	5
17.	otur-	5
18.	ver-	5
19.	dinle-	4
20.	sev-	4
21.	sor-	4
22.	aç-	3
23.	al-	3
24.	anlat-	3
25.	başla-	3
26.	bin-	3

27.	bul-	3
28.	konuş-	3
29.	kur-	3
30.	sür-	3
31.	yağ-	3
32.	yerleştir-	3
33.	açıl-	2
34.	bak-	2
35.	bil-	2
36.	bit-	2
37.	canlandır-	2
38.	eğlen-	2
39.	gir-	2
40.	gör-	2
41.	götür-	2
42.	hareket et-	2
43.	işaretle-	2
44.	kazan-	2
45.	koş-	2
46.	kullan-	2
47.	sat-	2
48.	tak-	2
49.	yak-	2
50.	artır-	1
51.	azal-	1
52.	bağla-	1
53.	bas-	1
54.	beğen-	1
55.	bekle-	1
56.	bitir-	1
57.	buyur-	1
58.	canlan-	1
59.	çek-	1

60.	çıkar-	1
61.	çök-	1
62.	değerlendir-	1
63.	dile-	1
64.	dinlen-	1
65.	dokun-	1
66.	dön-	1
67.	dur-	1
68.	es-	1
69.	etkile-	1
70.	gez-	1
71.	giy-	1
72.	görüŖ-	1
73.	gürle-	1
74.	hazırla -	1
75.	ıslan-	1
76.	ikram et-	1
77.	incele-	1
78.	iptal et-	1
79.	iptal ol-	1
80.	kapat-	1
81.	kapla-	1
82.	karar-	1
83.	kay-	1
84.	kır-	1
85.	mutlu et-	1
86.	oyna-	1
87.	sarar-	1
88.	sevin-	1
89.	sıkıŖ-	1
90.	topla-	1
91.	uç-	1
92.	uçur-	1

93.	ulaş-	1
94.	unut-	1
95.	var-	1
96.	yakala-	1
97.	ye-	1
98.	yok ol-	1
99.	yüksel-	1
100.	yüz-	1

6.üitede “Yolculuk Nereye?, Trafikte ve Bugün Hava Nasıl?” konuları yer almaktadır. Dil bilgisinde aitlik eki –ki/-DAki ve sıra sayısı bildiren ek -(I)ncI konuları işlenmiştir. Fiillerin sıklık dereceleri incelendiğinde en sık kullanılan fiiller hareket fiillerinden *git-*, *yaz-*, *yap-*, *çık-*, *gel-*, *geç-* fiilleridir. En sık kullanılan fiiller arasında durum filleri olan *kal-*, *kalk-* ve biliş fiillerinden *oku-*, *anla-*, *tamamla-* fiilleri yer almaktadır.

Yedi İklim Türkçe A1 – 7. Üitede Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 15

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	yaz-	23
2.	iste-	13
3.	konuş-	13
4.	ara-	10
5.	de-	10
6.	gel-	10
7.	söyle-	10
8.	yap-	9
9.	bekle-	8
10.	kullan-	8
11.	ol-	8
12.	al-	7
13.	bak-	7

14.	cevapla-	7
15.	çal-	7
16.	anla-	6
17.	kur-	6
18.	oku-	6
19.	başla-	5
20.	evlen-	5
21.	öde-	5
22.	tamamla-	5
23.	ver-	5
24.	çalış-	4
25.	dinle-	4
26.	getir-	4
27.	görüş-	4
28.	haberleş-	4
29.	incele-	4
30.	kesil-	4
31.	kutla-	4
32.	öğren-	4
33.	açıkla-	3
34.	buyur-	3
35.	çağır-	3
36.	çek-	3
37.	gör-	3
38.	götür-	3
39.	hatırla-	3
40.	işaretle-	3
41.	sor-	3
42.	telefon et-	3
43.	yorul-	3
44.	beğen-	2
45.	bil-	2
46.	çık-	2

47.	doldur -	2
48.	duy-	2
49.	eşleştir-	2
50.	gir-	2
51.	gönder-	2
52.	kısalt-	2
53.	sevin-	2
54.	tanı-	2
55.	teşekkür et-	2
56.	unut-	2
57.	yağ-	2
58.	anlat-	1
59.	bin-	1
60.	bit-	1
61.	bozul-	1
62.	bul-	1
63.	çalıştır-	1
64.	dayan-	1
65.	değerlendir-	1
66.	dile-	1
67.	dinlen-	1
68.	doğ-	1
69.	dokun-	1
70.	eğlen-	1
71.	fethet-	1
72.	geçir-	1
73.	git-	1
74.	göl-	1
75.	icat et-	1
76.	ilerle-	1
77.	kal-	1
78.	kalk-	1
79.	kapat-	1

80.	kız-	1
81.	mektuplaş-	1
82.	mezun ol-	1
83.	otur-	1
84.	oyna-	1
85.	öldür-	1
86.	paylaş-	1
87.	seyret-	1
88.	taşı-	1
89.	tebrik et-	1
90.	ulaştır-	1
91.	vur-	1
92.	yardım et-	1
93.	yat-	1
94.	yay-	1
95.	yazdır-	1
96.	yüksel-	1

7.ünitenin konusu “Telefon, Bilgisayar ve İnternet, Yüz Yüze” olarak verilmiştir. Üstünlük ve karşılaştırma sıfatları dil bilgisi konusu içerisinde yer almıştır. Sıklık tablolarına baktığımızda “*git-*” fiili her üniteye en sık tekrar eden fiillerden biriyken bu üniteye sadece 1 kez tekrar edilmiştir. Fiillerin sıklık dereceleri incelendiğinde en sık kullanılan fiiller hareket fiilleri ve iletişim fiilleridir. Hareket fiillerinden *yaz-*, *gel-*, *yap-*, *al-*; iletişim fiillerinden *konuş-*, *ara-*, *de-*, *söyle-*, *cevapla-* fiillerine yer verilmiştir.

Yedi İklim Türkçe A1 – 8. Üniteye Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 16

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	<i>git-</i>	24
2.	<i>yap-</i>	21
3.	<i>ol-</i>	18

4.	ye-	13
5.	ver-	11
6.	iste-	10
7.	oku-	10
8.	gör-	8
9.	sev-	8
10.	anlat-	7
11.	cevapla-	7
12.	çık-	7
13.	de-	7
14.	gel-	7
15.	iç-	7
16.	kal-	7
17.	yaz-	7
18.	bekle-	6
19.	dinle-	5
20.	tamamla-	5
21.	teşekkür et-	5
22.	yürü-	5
23.	al-	4
24.	eğlen-	4
25.	koy-	4
26.	öğren-	4
27.	tercih et-	4
28.	anla-	3
29.	dön-	3
30.	geç-	3
31.	gez-	3
32.	gir-	3
33.	götür-	3
34.	hazırla-	3
35.	konuş-	3
36.	kullan-	3

37.	oyna-	3
38.	öp-	3
39.	sohbet et-	3
40.	söyle-	3
41.	tut-	3
42.	ulaş-	3
43.	bak-	2
44.	bayramlaş-	2
45.	bin-	2
46.	bul-	2
47.	çal-	2
48.	çalış-	2
49.	çektir-	2
50.	doy-	2
51.	duy-	2
52.	eşleştir-	2
53.	hasta ol-	2
54.	işaretle-	2
55.	kur-	2
56.	unut-	2
57.	uyan-	2
58.	uyu-	2
59.	yorul-	2
60.	yüz-	2
61.	aç-	1
62.	ağla-	1
63.	ağrı-	1
64.	bil-	1
65.	bit-	1
66.	böl-	1
67.	buluş-	1
68.	buyur-	1
69.	çek-	1

70.	çıkar-	1
71.	değerlendir-	1
72.	değiştir-	1
73.	devam et-	1
74.	düşün-	1
75.	geçir-	1
76.	geliştir-	1
77.	giy-	1
78.	görüş-	1
79.	gül-	1
80.	güneşlen-	1
81.	hisset-	1
82.	hopla-	1
83.	hüzünlen-	1
84.	ısıt-	1
85.	incele-	1
86.	katıl-	1
87.	kay-	1
88.	kıl-	1
89.	kutla-	1
90.	merak et-	1
91.	mutlu ol-	1
92.	özle-	1
93.	özür dile-	1
94.	rahatla-	1
95.	rastla-	1
96.	rica et-	1
97.	sağla-	1
98.	serinle-	1
99.	sevin-	1
100.	seyret-	1
101.	sırala-	1
102.	sor-	1

103.	topla-	1
104.	üz-	1
105.	yaşa-	1
106.	yetiş-	1
107.	ziyaret et-	1

8.ünite de “Hafta Sonu, Yaz Tatili, Bayram” konuları ele alınarak dil bilgisinde genel tekrara gidilmiştir. Fiillerin genel sıklık derecelerine baktığımızda hemen hemen her ünite de en sık tekrar eden fiillerin aynı olduğunu görmekteyiz. En sık tekrar eden fiiller hareket fiillerinden *git-*, *yap-*, *ver-*, *çık-*, *gel-*, *yaz-* ve oluş fiilleri içerisinde yer alan olma fiillerinden *ol-*, *ye-*, *iç-* fiilleridir. İletişim fiillerinden *anlat-*, *cevapla-*; psikolojik durum fiillerinden *sev-* ve algı fiillerinden *gör-* fiilleri yer almaktadır. “Hafta sonunu, tatilini anlat” kazanımı kapsamında konuşma becerisine yönelik çalışmalara yer verilip *anlat-* fiili öğretilmiştir. Aynı zamanda olma fiillerinin bu konu kapsamında daha sık kullanılması, sıklık derecesi ile ünite konusunun anlamlı olduğunu göstermektedir.

4.2.2 Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Alan Fiillerin Sıklık Dereceleri

Tablo 17

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	git-	126
2.	yap-	113
3.	oku-	106
4.	yaz-	73
5.	tamamla-	67
6.	sev-	59
7.	iste-	57
8.	ol-	57
9.	gel-	55
10.	al-	43

11.	konuş-	43
12.	cevapla-	41
13.	çık -	40
14.	dinle-	39
15.	teşekkür et-	39
16.	otur-	37
17.	ye-	35
18.	anlat-	34
19.	ver-	34
20.	de-	32
21.	incele-	31
22.	anla-	29
23.	kullan-	29
24.	bekle-	26
25.	söyle-	25
26.	buyur-	24
27.	geç-	23
28.	memnun ol-	23
29.	başla-	20
30.	eşleştir-	19
31.	gör-	18
32.	kur-	18
33.	oyna-	18
34.	bak-	17
35.	iç-	17
36.	işaretle-	17
37.	kalk-	17
38.	yürü-	17
39.	bin-	16
40.	kal-	16
41.	dön-	15
42.	gir-	13
43.	öğren-	13

44.	sor-	13
45.	ağla-	12
46.	ara-	12
47.	bul-	12
48.	yüz-	12
49.	aç-	11
50.	çal-	11
51.	çalış-	11
52.	bil-	10
53.	doldur -	10
54.	giy-	10
55.	tut-	10
56.	çek-	9
57.	götür-	9
58.	kahvaltı et-	9
59.	seç-	9
60.	uyan-	9
61.	görüş-	8
62.	öde-	8
63.	seyret-	8
64.	sür-	8
65.	tanış-	8
66.	bit-	7
67.	değerlendir-	7
68.	eğlen-	7
69.	getir-	7
70.	gez-	7
71.	sat-	7
72.	sohbet et-	7
73.	tanıt-	7
74.	unut-	7
75.	yorul-	7
76.	ağrı-	6

77.	beğen-	6
78.	devam et-	6
79.	duy-	6
80.	evlen-	6
81.	hazırla -	6
82.	kapan-	6
83.	koy-	6
84.	pişir-	6
85.	rica et-	6
86.	sevin-	6
87.	tanı-	6
88.	taşı-	6
89.	tercih et-	6
90.	uyu-	6
91.	yağ-	6
92.	yaşa-	6
93.	boya-	5
94.	gül-	5
95.	kazan-	5
96.	koş-	5
97.	kutla-	5
98.	telefon et-	5
99.	ulaş-	5
100.	at-	4
101.	canlandır-	4
102.	çağır-	4
103.	dolaş-	4
104.	dur-	4
105.	haberleş-	4
106.	hasta ol-	4
107.	kesil-	4
108.	kıl-	4
109.	öp-	4

110.	taniştır-	4
111.	yak-	4
112.	yerleştir-	4
113.	yıka-	4
114.	açıkla-	3
115.	ak-	3
116.	bayramlaş-	3
117.	çiz-	3
118.	değiştir-	3
119.	hatırla-	3
120.	ikram et-	3
121.	katıl-	3
122.	okşa-	3
123.	özür dile-	3
124.	sırala-	3
125.	sil-	3
126.	sula-	3
127.	tekrarla-	3
128.	yakala-	3
129.	yardım et-	3
130.	yat-	3
131.	acık-	2
132.	açıl-	2
133.	bağla-	2
134.	çektir-	2
135.	çıkara-	2
136.	dik-	2
137.	dile-	2
138.	dinlen-	2
139.	doğ-	2
140.	dokun-	2
141.	doy-	2
142.	fırçala-	2

143.	geçir-	2
144.	gönder-	2
145.	göster-	2
146.	güneşlen-	2
147.	hareket et-	2
148.	kapat-	2
149.	kay-	2
150.	kısalt-	2
151.	kız-	2
152.	kokla-	2
153.	mezun ol-	2
154.	özle-	2
155.	rahatsız et-	2
156.	seyahat et-	2
157.	tak-	2
158.	tat-	2
159.	tedavi et-	2
160.	topla-	2
161.	yaklaş-	2
162.	yetiştir-	2
163.	yüksel-	2
164.	acı-	1
165.	alkışla-	1
166.	anlaş-	1
167.	araştır-	1
168.	art-	1
169.	artır-	1
170.	arzu et-	1
171.	atla-	1
172.	ayirt et-	1
173.	ayrıl-	1
174.	azal-	1
175.	bahset-	1

176.	bas-	1
177.	besle-	1
178.	bitir-	1
179.	boyat-	1
180.	bozul-	1
181.	böl-	1
182.	bulun-	1
183.	buluş-	1
184.	canlan-	1
185.	çalıştır-	1
186.	çarp-	1
187.	çök-	1
188.	davran -	1
189.	dayan-	1
190.	dol-	1
191.	doyur-	1
192.	duygulan-	1
193.	düş-	1
194.	düşün-	1
195.	düşür-	1
196.	düzenle-	1
197.	es-	1
198.	etkile-	1
199.	faydası ol-	1
200.	fethet-	1
201.	geliştir-	1
202.	gerektir-	1
203.	gezdire-	1
204.	gürle-	1
205.	hazırlan-	1
206.	hediye et-	1
207.	hisset-	1
208.	hopla-	1

209.	hüzünlen-	1
210.	ısıt-	1
211.	ıslan-	1
212.	icat et-	1
213.	ilerle-	1
214.	in-	1
215.	iptal et-	1
216.	iptal ol-	1
217.	kaç-	1
218.	kapla-	1
219.	karar-	1
220.	kat-	1
221.	kaybet-	1
222.	kes-	1
223.	kır-	1
224.	kork-	1
225.	kurtar-	1
226.	mektuplaş-	1
227.	merak et-	1
228.	muayene et-	1
229.	mutlu et-	1
230.	mutlu ol-	1
231.	not et-	1
232.	oluştur-	1
233.	ölç-	1
234.	öldür-	1
235.	paylaş-	1
236.	planlı ol-	1
237.	rahatla-	1
238.	rastla-	1
239.	sağla-	1
240.	sarar-	1
241.	sarıl-	1

242.	savun-	1
243.	serinle-	1
244.	sıkıl-	1
245.	sıkış-	1
246.	sinirlen-	1
247.	sol-	1
248.	sun-	1
249.	süsle-	1
250.	şikayet et-	1
251.	tahmin et-	1
252.	takip et-	1
253.	tarif et-	1
254.	tartış-	1
255.	tebrik et-	1
256.	telaffuz et-	1
257.	uç-	1
258.	uçur-	1
259.	ulaştır-	1
260.	ütüle-	1
261.	üz-	1
262.	var-	1
263.	vur-	1
264.	yakış-	1
265.	yanaş-	1
266.	yararlan-	1
267.	yay-	1
268.	yazdır -	1
269.	yet-	1
270.	yetiş-	1
271.	yok ol-	1
272.	yönet-	1
273.	ziyaret et-	1

Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabı betimsel çalışma olan tarama modeli ile incelenmiş olup bu inceleme sonucunda iki yüz yetmiş üç (273) adet A1 düzeyinde fiil tespit edilmiştir. Bu fiiller kullanım sıklığına göre yukarıdaki tabloda sıralanmıştır. Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabındaki fiillerin sıklık derecesine baktığımızda sıklık sayısı en fazla olan hareket fiillerinden *git-*, *yap-* ve mental fiillerden biliş fiili olan *oku-* fiilleridir. Ancak *et-* yardımcı fiili ile kurulan birleşik fiillerin daha sık kullanıldığını görmekteyiz. İletişim fiillerinden *teşekkür et-*, *sohbet et-*, *rica et-*, *telefon et-*, *yardım et-*, *rahatsız et-*, *hediye et-*, *şikayet et-*, *tebrik et-*, *ziyaret et-* fiilleri daha çok yer almaktadır.

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Alan Kalıp İfadelerin Sıklık Dereceleri

Tablo 18

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	Hoş Geldin	14
2.	Affedersiniz	11
3.	Hoşça Kal	11
4.	Hoş Bulduk	5
5.	Sağ Ol	4
6.	Kolay Gelsin	3
7.	Geçmiş Olsun	2
8.	Afiyet Olsun	1
9.	Hayırlı Olsun	1

A1 seviyesinde ilk ünitelerde tanışma, selamlaşma, dilekler konusu işlenmektedir. Yabancı dil öğretiminin başlarında öğrencilere karşılıklı diyaloglar kurdurulup canlandırma yoluyla tanışma etkinlikleri yaptırılmaktadır. Dolayısıyla Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında kullanılan kalıp ifadeler nezaket belirten ifadelerdir. En sık tekrar eden kalıp '*Hoş Geldin*' ifadesidir.

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Alan Fiillerin Anlambilimsel Sınıflandırılması

1. Oluş Fiilleri

1.1.Varoluş Fiilleri: doğ-, yaşa-, canlan-, öldür-, canlandır-.

1.2.Oлма Fiilleri: ye-, ol-, iç-, kahvaltı et-, doyur-, besle-, pişir-, ısıt-, ıslan-, tat-, ak-, acık-, doy-, yetiştir-, planlı ol-, sağla-, yakış-, yet-, yok ol-, yararlan-, çal-, yorul-, öp-, yetiş- kurtar-.

1.3.Değişim Fiilleri: evlen-, ayrıl-, değiştir-, bozul-, açıl-, karar-, çök-, geliştir-, mezun ol-, art-, artır-, azal-.

2. Durum Fiilleri: kalk-, bit-, kal-, otur-, uyu-, bekle-, bul-, yat-, bulun-, dinlen-, katıl-, dur-, düş-, var-, paylaş-, uyan-, ağrı-, başla-, kur-,tut-, sat-, kazan-, yak-, yüksel-, bas-, bitir-, davran-, dol-, düşür-, iptal et-, iptal ol-, kaybet-, rastla-, sıkış-, yay-, yönet-, tekrarla-, kat-.

3. Hareket Fiilleri: aç-, al-, yaz-, iste-, kullan-, yap-, git-, gel-, çalış-, çık-, ver-, geç-, gir-, bin-, koy-, devam et-, buluş-, dön-, oyna-, sür-, çektir-, yerleştir-, gez-, in-, yürü-, at-, çek-, geçir-, getir-, hazırla-, hazırlan-, koş-, topla-, yıka-, kapat-, kes-, atla-, dolaş-, fırçala-, gönder-, götür-, seyahat et-, takip et-, yüz-, yaklaş-, giy-, öde-, yazdır-, kapan-, taşı-, boya-, kesil-, çiz-, yakala-, bağla-, çıkar-, yanaş-, vur-, süsle-, hareket et-, kısalt-, tak-, gezdir-, sarıl-, alkışla-, boyat-, böl-, çalıştır-, çarp-, fethet-, kay-, sil-, kıl-, kır-, hopla-, ilerle-, kaç-, kapla-, uç-, uçur-, ulaştır-, ütüle-.

4. Bağlantı Fiilleri: gerektir-.

5. Mental Fiiller

5.1.Biliş Fiilleri: bil-, öğren-, oku-, tamamlama-, eşleştir-, işaretle-, düzenle-, oluştur-, anla-, tanı-, anlaş-, düşün-, sırala-, tahmin et-, tercih et-, ölç-, incele-, doldur-, değerlendir-, unut-, açıkla-, hatırla-, araştır-, ayırt et-, etkile-, icat et-, not et-, seç-.

5.2.Psikolojik Durum Fiilleri: sev-, eğlen-, özle-, beğen-, ağla-, sevin-, gül-, duygulan-, kız-, arzu et-, okşa-, dayan-, acı-, faydası ol-, hisset-, hüznlen-, kork-, sinirlen-, rahatla-, sıkıl-, üz-, mutlu ol-, mutlu et-, merak et-.

5.3.Algı Fiilleri: gör-, dinle-, göster-, duy-, seyret-, bak-, dokun-, kokla-, muayene et-, tedavi et-.

6. İletişim Fiilleri: konuş-, söyle-, cevapla-, sor-, görüş-, kutla-, sohbet et-, de-, yardım et-, ziyaret et-, memnun ol-, teşekkür et-, buyur-, hediye et-, özür dile-, bahset-, tartış-, tanış-, dile-, rica et-, telefon et-, bayramlaş-, rahatsız et-, şikayet et-, sun-, savun-, mektuplaş-, tarif et-, telaffuz et-, tebrik et-, ulaş-, çağır-, tanıştır-, ikram et-, tanıt-, ara-, haberleş-, anlat-,

7. Doğa Fiilleri: yağ-, es-, gürle-, serinle-, sula-, dik-, güneşlen- sarar-, sol-.

Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında en sık kullanılan fiiller hareket, mental ve iletişim fiilleridir. Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında en sık kullanılan fiiller hareket, mental ve iletişim fiilleridir. Dil öğreniminin temel amacı iletişim kurmaktır. İletişimde 4 temel dil beceri alanlarının geliştirilmesiyle mümkündür. Bu kitapta yer alan iletişim fiilleri tanışma ve iletişim ünitelerinde konuşma becerisinin gelişmesine yönelik etkinliklerle verilmiştir. Etkinlikler yaratıcı drama ve canlandırma yoluyla yapılarak hareket fiillerinin de öğrenilmesi sağlanabilir. A1 seviyesinin konusu olan duyguların ifade edilebilmesi psikolojik durum fiillerinin, vücudumuz konusu algı fiillerinin ve çevremiz, okulumuz konusu biliş fiillerinin öğreniminde önemlidir. Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında anlambilimsel olarak fiiller incelendiğinde ünitelerin konularına göre anlamlı bir dağılım görülmektedir.

4.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ve Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitaplarında Yer Alan Fiillerin Genel Sıklık Derecesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ve Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitaplarında Yer Alan Fiillerin Genel Sıklık Derecesi

Tablo 19

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	yap-	265
2.	git-	219
3.	oku-	149
4.	yaz-	148
5.	gel-	125
6.	iste-	113
7.	al-	88
8.	tamamla-	87
9.	sev-	86
10.	çık-	70
11.	konuş-	69
12.	ol-	69
13.	ye-	66

14.	dinle-	64
15.	ver-	62
16.	cevapla-	58
17.	kullan-	58
18.	bak-	54
19.	söyle-	54
20.	teşekkür et-	53
21.	anlat-	51
22.	çalış-	49
23.	otur-	49
24.	başla-	46
25.	doldur-	46
26.	anla-	42
27.	eşleştir-	41
28.	memnun ol-	40
29.	bil-	39
30.	öğren-	38
31.	de-	37
32.	bekle-	36
33.	geç-	36
34.	kalk-	36
35.	incele-	31
36.	kal-	31
37.	sor-	31
38.	işaretle-	29
39.	bin-	25
40.	buyur-	25
41.	gör-	25
42.	oyna-	25
43.	görüş-	24
44.	kutla-	24
45.	dön-	23
46.	gir-	23

47.	iç-	23
48.	yaşa-	23
49.	bit-	22
50.	kur-	22
51.	yürü-	22
52.	ara-	21
53.	bul-	19
54.	seç-	19
55.	uyu-	18
56.	eğlen-	16
57.	izle-	16
58.	aç-	15
59.	çal-	15
60.	koy-	15
61.	sür-	15
62.	tanı-	15
63.	tanıt-	15
64.	çek-	13
65.	devam et-	13
66.	kahvaltı et-	13
67.	sohbet et-	13
68.	yüz-	13
69.	ağla-	12
70.	gez-	12
71.	tanış-	12
72.	yorul-	12
73.	buluş-	11
74.	getir-	11
75.	ağrı-	10
76.	evlen-	10
77.	giy-	10
78.	götür-	10
79.	tut-	10

80.	uyan-	10
81.	yerleştir-	10
82.	hazırla -	9
83.	özle-	9
84.	pişir-	9
85.	rica et-	9
86.	seyret-	9
87.	yat-	9
88.	at-	8
89.	beğen-	8
90.	koş-	8
91.	nefret et-	8
92.	öde-	8
93.	sat-	8
94.	telefon et-	8
95.	yardımd et-	8
96.	değerlendir-	7
97.	duy-	7
98.	hoşlan-	7
99.	kork-	7
100.	öp-	7
101.	sırala-	7
102.	tercih et-	7
103.	unut-	7
104.	yak-	7
105.	yıka-	7
106.	düşün-	6
107.	geçir-	6
108.	in-	6
109.	kapan-	6
110.	sevin-	6
111.	taşı-	6
112.	yağ-	6

113.	ziyaret et-	6
114.	boya-	5
115.	dile-	5
116.	dolaş-	5
117.	dur-	5
118.	göster-	5
119.	gül-	5
120.	hasta ol-	5
121.	katıl-	5
122.	kazan-	5
123.	tahmin et-	5
124.	topla-	5
125.	ulaş-	5
126.	ak-	4
127.	benze-	4
128.	canlandır-	4
129.	çağır-	4
130.	çektir-	4
131.	değiştir-	4
132.	dinlen-	4
133.	haberleş-	4
134.	hazırlan-	4
135.	ifade et-	4
136.	kapat-	4
137.	kesil-	4
138.	kıl-	4
139.	özür dile-	4
140.	sıkıl-	4
141.	tanıştır-	4
142.	açıkla-	3
143.	ayrıl-	3
144.	azal-	3
145.	bayramlaş-	3

146.	bulun-	3
147.	iz-	3
148.	doğ-	3
149.	düzelt-	3
150.	fırçala-	3
151.	gönder-	3
152.	hatırla-	3
153.	hisset-	3
154.	ikram et-	3
155.	karşılaştır-	3
156.	kes-	3
157.	okşa-	3
158.	oluştur-	3
159.	seyahat et-	3
160.	sil-	3
161.	sula-	3
162.	tat-	3
163.	tekrarla-	3
164.	temizle-	3
165.	yakala-	3
166.	yaklaş-	3
167.	acık-	2
168.	açıl-	2
169.	anlaş-	2
170.	atla-	2
171.	ayırt-	2
172.	bağla-	2
173.	bahset-	2
174.	belirt-	2
175.	bildir-	2
176.	ıkar-	2
177.	dik-	2
178.	dokun-	2

179.	doy-	2
180.	düş-	2
181.	düzenle-	2
182.	güneşlen-	2
183.	hareket et-	2
184.	hediye et-	2
185.	kay-	2
186.	kısalt-	2
187.	kız-	2
188.	kokla-	2
189.	kontrol et-	2
190.	merak et-	2
191.	mezun ol-	2
192.	mutlu et-	2
193.	mutlu ol-	2
194.	ölç-	2
195.	ör-	2
196.	paylaş-	2
197.	rahatsız et-	2
198.	san-	2
199.	sembolize et-	2
200.	tak-	2
201.	takip et-	2
202.	tartış-	2
203.	tedavi et-	2
204.	var-	2
205.	yetiştir-	2
206.	yüksel-	2
207.	acı-	1
208.	ait ol-	1
209.	alkışla-	1
210.	araştır-	1
211.	art-	1

212.	artır-	1
213.	arzu et-	1
214.	as-	1
215.	ayır-	1
216.	ayırt et-	1
217.	bas-	1
218.	başlat-	1
219.	bayıl-	1
220.	besle-	1
221.	beslen-	1
222.	biriktir-	1
223.	bitir-	1
224.	boyat-	1
225.	bozul-	1
226.	böl-	1
227.	bulan-	1
228.	canlan-	1
229.	çalıştır-	1
230.	çarp-	1
231.	çök-	1
232.	çöz-	1
233.	dans et-	1
234.	davet et-	1
235.	davran-	1
236.	dayan-	1
237.	değiş-	1
238.	dol-	1
239.	doyur-	1
240.	dönüş-	1
241.	duygulan-	1
242.	düşür-	1
243.	ekle-	1
244.	es-	1

245.	etkile-	1
246.	faydası ol-	1
247.	fethet-	1
248.	gecik-	1
249.	geliştir-	1
250.	gerek-	1
251.	gerektir-	1
252.	gezdire-	1
253.	gürle-	1
254.	heyecanlan-	1
255.	hopla-	1
256.	hüzünlendir-	1
257.	ısıt-	1
258.	ıslan-	1
259.	icat et-	1
260.	ilerle-	1
261.	iptal et-	1
262.	iptal ol-	1
263.	kaç-	1
264.	kapla-	1
265.	karar-	1
266.	kararlaştır-	1
267.	karıştır-	1
268.	karşıla-	1
269.	karşılaş-	1
270.	kat-	1
271.	kavuş-	1
272.	kaybet-	1
273.	kır-	1
274.	kıy-	1
275.	kopar-	1
276.	koru-	1
277.	kurtar-	1

278.	mektuplaş-	1
279.	muayene et-	1
280.	not et-	1
281.	numaralandır-	1
282.	öğret-	1
283.	öldür-	1
284.	pekiştir-	1
285.	planlı ol-	1
286.	rahatla-	1
287.	rastla-	1
288.	sabırsızlan-	1
289.	sağla-	1
290.	sağlıklı ol-	1
291.	sahip ol-	1
292.	sarar-	1
293.	sarıl-	1
294.	savun-	1
295.	serinle-	1
296.	sıkış-	1
297.	silin-	1
298.	sinirlen-	1
299.	sol-	1
300.	sun-	1
301.	sus-	1
302.	süsle-	1
303.	şaşırt-	1
304.	şikayet et-	1
305.	tarif et-	1
306.	tavsiye et-	1
307.	tebrik et-	1
308.	telaffuz et-	1
309.	tırman-	1
310.	uç-	1

311.	uður-	1
312.	ulaştır-	1
313.	um-	1
314.	uzaklaş-	1
315.	uzan-	1
316.	üfle-	1
317.	üstün ol-	1
318.	ütüle-	1
319.	üz-	1
320.	vedalaş-	1
321.	vur-	1
322.	yakış-	1
323.	yanaş-	1
324.	yanıtla-	1
325.	yaptır-	1
326.	yararlan-	1
327.	yarış-	1
328.	yaşlan-	1
329.	yay-	1
330.	yazdır-	1
331.	yet-	1
332.	yetiş-	1
333.	yıkát-	1
334.	yoğun ol-	1
335.	yok ol-	1
336.	yolla-	1
337.	yönel-	1
338.	yönet-	1

Çalışmada İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitaplarında yer alan fiillerin sayımı ve sıralaması yapılmıştır. Fiillerin tekrar sayısı en çoktan en aza olacak şekilde sıralanmıştır. İki kitabımızda toplam üç yüz otuz sekiz (338) fiil tespit edilmiştir. Sıralamada sıklık derecesi en yüksek fiiller hareket

fiilleri olan “*yap-, git-, oku-, yaz-, gel-, al-, çık-, ver-, geç-*” fiilleridir. Aynı zamanda sıklık derecesi en yüksek olan fiiller “*et-*” ve “*ol-*” yardımcı eylemlerle kurulan birleşik fiillerdir. En sık kullanılan fiillerden biliş fiilleri *tamamla-, anla-, eşleştir-*; iletişim fiilleri *iste-, cevapla-, teşekkür et-, memnun ol-, de-, sor-, buyur-*; algı fiilleri *konuş-, dinle-, bak-, gör-* ve durum fiilleri *otur-, kalk-, kal-* fiilleridir. Sıklık tablosuna bakarak A1 seviyesinde en çok kullanılan fiillerin ölçütü belirlenmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ve Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitaplarında Yer Alan Kalıp İfadelerin Genel Sıklık Derecesi

Tablo 20

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	Hoş Geldin	18
2.	Hoşça Kal	17
3.	Affedersiniz	13
4.	Geçmiş Olsun	9
5.	Hoş Bulduk	7
6.	Sağ Ol	7
7.	Afiyet Olsun	4
8.	Kolay Gelsin	3
9.	Hayırlı Olsun	1
10.	Kutlu Olsun	1

İki kitapta bulunan birleşik fiil yapısında kurulmuş kalıp ifadeler: *hoş geldin, hoşça kal, affedersiniz, geçmiş olsun, hoş bulduk, sağ ol, afiyet olsun, kolay gelsin, hayırlı olsun, kutlu olsun* ifadeleri yer almaktadır. Sıklık tablosuna bakarak A1 seviyesinde en çok kullanılan kalıp ifadelerin ölçütü belirlenmiştir. Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında “*kutlu olsun*” kalıp ifadesine, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabında da “*kolay gelsin, hayırlı olsun*” kalıp ifadelerine yer verilmediği sıklık analizi sonucunda görülmektedir. Bir dili kültürünü öğrenmek o dilin öğrenilmesini kolaylaştırmaktadır. Özellikle atasözleri ve deyimleşmiş kalıp ifadelerde anlamsal farklılıklar görülmektedir. Yabancılar Türkçe öğretirken kültürümüzü tanıttacak metinlere bolca yer vermeliyiz. Her iki kitapta kullanılmayan “*kutlu olsun, kolay*

gelsin, hayırlı olsun” kalıpları bir yabancınn en sık karşılaşıcağı kalıp ifadelerdir. Bu eksiklik kitaplarda kültürümüzü tanıtacak metinlere yer verilerek giderilmelidir.

4.3.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ve Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitaplarında Yer Alan Ortak Fiillerin Genel Sıklık Derecesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ve Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitaplarında Yer Alan Ortak Fiillerin (141) Genel Sıklık Derecesi

Tablo 21

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	yap-	265
2.	git-	219
3.	oku-	149
4.	yaz-	148
5.	gel-	125
6.	iste-	113
7.	al-	88
8.	tamamla-	87
9.	sev-	86
10.	çık-	70
11.	konuş-	69
12.	ol-	69
13.	ye-	66
14.	dinle-	64
15.	ver-	62
16.	cevapla-	58
17.	kullan-	58
18.	bak-	54
19.	söyle-	54
20.	teşekkür et-	53
21.	anlat-	51
22.	çalış-	49

23.	otur-	49
24.	başla-	46
25.	doldur-	46
26.	anla-	42
27.	eşleştir-	41
28.	memnun ol-	40
29.	bil-	39
30.	öğren-	38
31.	de-	37
32.	bekle-	36
33.	geç-	36
34.	kalk-	36
35.	kal-	31
36.	sor-	31
37.	işaretle-	29
38.	bin-	25
39.	buyur-	25
40.	gör-	25
41.	oyna-	25
42.	görüş-	24
43.	kutla-	24
44.	dön-	23
45.	gir-	23
46.	iç-	23
47.	yaşa-	23
48.	bit-	22
49.	kur-	22
50.	yürü-	22
51.	ara-	21
52.	bul-	19
53.	seç-	19
54.	uyu-	18
55.	eğlen-	16

56.	aç-	15
57.	çal-	15
58.	koy-	15
59.	sür-	15
60.	tanı-	15
61.	tanıt-	15
62.	çek-	13
63.	devam et-	13
64.	kahvaltı et-	13
65.	sohbet et-	13
66.	yüz-	13
67.	gez-	12
68.	tanış-	12
69.	yorul-	12
70.	buluş-	11
71.	getir-	11
72.	ağrı-	10
73.	evlen-	10
74.	götür-	10
75.	uyan-	10
76.	yerleştir-	10
77.	hazırla-	9
78.	özle-	9
79.	pişir-	9
80.	rica et-	9
81.	seyret-	9
82.	yat-	9
83.	at-	8
84.	beğen-	8
85.	koş-	8
86.	sat-	8
87.	telefon et-	8
88.	yardım et-	8

89.	duy-	7
90.	kork-	7
91.	öp-	7
92.	sırala-	7
93.	tercih et-	7
94.	yak-	7
95.	yıka-	7
96.	düşün-	6
97.	geçir-	6
98.	in-	6
99.	ziyaret et-	6
100.	dile-	5
101.	dolaş-	5
102.	dur-	5
103.	göster-	5
104.	hasta ol-	5
105.	katıl-	5
106.	tahmin et-	5
107.	topla-	5
108.	ak-	4
109.	çektir-	4
110.	değiştir-	4
111.	dinlen-	4
112.	hazırlan-	4
113.	kapat-	4
114.	özür dile-	4
115.	sıkıl-	4
116.	ayrıl-	3
117.	azal-	3
118.	bulun-	3
119.	doğ-	3
120.	fırçala-	3
121.	gönder-	3

122.	hisset-	3
123.	kes-	3
124.	oluştur-	3
125.	seyahat et-	3
126.	tat-	3
127.	yaklaş-	3
128.	anlaş-	2
129.	atla-	2
130.	bahset-	2
131.	düş-	2
132.	düzenle-	2
133.	hediye et-	2
134.	merak et-	2
135.	mutlu et-	2
136.	mutlu ol-	2
137.	ölç-	2
138.	paylaş-	2
139.	takip et-	2
140.	tartış-	2
141.	var-	2

Tabloda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitaplarında yer alan ortak fiillerin sayımı ve sıralaması yapılmıştır. Fiillerin tekrar sayısı en çoktan en aza olacak şekilde sıralanmıştır. İki kitabımızda ortak kullanılan fiil sayısı yüz kırk bir (141) olarak tespit edilmiştir. En sık kullanılan fiiller hareket fiilleri olan *yap-*, *git-*, *yaz-*, *gel-*, *al-*, *çık-*, *ver-* fiilleridir. Ayrıca sıklık derecesi en yüksek olan fiiller arasında “*et-*” ve “*ol-*” yardımcı eylemleriyle kurulan birleşik fiillerde yer almaktadır. Sık kullanılan fiiller içerisinde mental fiillerden olan biliş fiilleri *oku-*, *tamamla-*; iletişimsel fiillerden *iste-*, *konuş-*, *cevapla-* ve psikolojik durum fiillerinden *sev-* fiili bulunmaktadır.

4.3.2. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Kitabında Yer Alıp Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Almayan Fiillerin Genel Sıklık Derecesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Kitabında Yer Alıp Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Almayan Fiillerin Genel Sıklık Derecesi

Tablo 22

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	izle-	16
2.	nefret et-	8
3.	hoşlan-	7
4.	benze-	4
5.	ifade et-	4
6.	düzeltil-	3
7.	karşılaştır-	3
8.	temizle-	3
9.	ayırt-	2
10.	belirt-	2
11.	bildir-	2
12.	kontrol et-	2
13.	ör-	2
14.	san-	2
15.	sembolize et-	2
16.	ait ol-	1
17.	as-	1
18.	ayır-	1
19.	başlat-	1
20.	bayıl-	1
21.	beslen-	1
22.	biriktir-	1
23.	bulan-	1
24.	dans et-	1
25.	davet et-	1

26.	çöz-	1
27.	değiş-	1
28.	dönüş-	1
29.	ekle-	1
30.	gecik-	1
31.	gerek-	1
32.	heyecanlan-	1
33.	kararlaştır-	1
34.	karıştır-	1
35.	karşıla-	1
36.	karşılaş-	1
37.	kavuş-	1
38.	kıy-	1
39.	kopar-	1
40.	koru-	1
41.	numaralandır-	1
42.	öğret-	1
43.	pekiştir-	1
44.	sabırsızlan-	1
45.	sağlıklı ol-	1
46.	sahip ol-	1
47.	silin-	1
48.	sus-	1
49.	şaşırt-	1
50.	tavsiye et-	1
51.	tırman-	1
52.	um-	1
53.	uzaklaş-	1
54.	uzan-	1
55.	üfle-	1
56.	üstün ol-	1
57.	vedalaş-	1
58.	yanıtla-	1

59.	yaptır-	1
60.	yarış-	1
61.	yaşlan-	1
62.	yıkat-	1
63.	yoğun ol-	1
64.	yolla-	1
65.	yönel-	1

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 kitabında yer alıp Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında yer almayan altmış beş (65) fiil tespit edilerek sıklık derecelerine göre sıralanmıştır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 kitabında en çok tekrar eden mental fiillerden biri olan algı fiili *izle-* (16) fiiline Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında hiç yer verilmemiştir. Sadece İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 kitabında yer alan mental fiillerden olan psikolojik durum fiilleri *nefret et-*, *hoşlan-* fiilleridir.

4.3.3. Yedi İklim Türkçe A1 Kitabında Yer Alıp İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Almayan Fiillerin Genel Sıklık Derecesi

Yedi İklim Türkçe A1 Kitabında Yer Alıp İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabında Yer Almayan Fiillerin Genel Sıklık Derecesi

Tablo 23

Sıra No	Fiil	Sıklık Sayısı
1.	incele-	31
2.	ağla-	12
3.	giy-	10
4.	tut-	10
5.	öde-	8
6.	değerlendir-	7
7.	unut-	7
8.	kapan-	6
9.	sevin-	6
10.	taşı-	6

11.	yağ-	6
12.	boya-	5
13.	göl-	5
14.	kazan-	5
15.	ulaş-	5
16.	canlandır-	4
17.	çağır-	4
18.	haberleş-	4
19.	kesil-	4
20.	kıl-	4
21.	tanıştır-	4
22.	açıkla-	3
23.	bayramlaş-	3
24.	çiz-	3
25.	hatırla-	3
26.	ikram et-	3
27.	okşa-	3
28.	sil-	3
29.	sula-	3
30.	tekrarla-	3
31.	yakala-	3
32.	acık-	2
33.	açıl-	2
34.	bağla-	2
35.	çıkart-	2
36.	dik-	2
37.	dokun-	2
38.	doy-	2
39.	güneşlen-	2
40.	hareket et-	2
41.	kay-	2
42.	kısalt-	2
43.	kız-	2

44.	kokla-	2
45.	mezun ol-	2
46.	rahatsız et-	2
47.	tak-	2
48.	tedavi et-	2
49.	yetiştir-	2
50.	yüksel-	2
51.	acı-	1
52.	alkışla-	1
53.	araştır-	1
54.	art-	1
55.	artır-	1
56.	arzu et-	1
57.	ayirt et-	1
58.	bas-	1
59.	besle-	1
60.	bitir-	1
61.	boyat-	1
62.	bozul-	1
63.	böl-	1
64.	canlan-	1
65.	çalıştır -	1
66.	çarp-	1
67.	çök-	1
68.	davran-	1
69.	dayan-	1
70.	dol-	1
71.	doyur-	1
72.	duygulan-	1
73.	düşür-	1
74.	es-	1
75.	etkile-	1
76.	faydası ol-	1

77.	fethet-	1
78.	geliştir-	1
79.	gerektir-	1
80.	gezdir-	1
81.	gürle-	1
82.	hopla-	1
83.	hüzünlen-	1
84.	ısıt-	1
85.	ıslan-	1
86.	icat et-	1
87.	ilerle-	1
88.	iptal et-	1
89.	iptal ol-	1
90.	kaç-	1
91.	kapla-	1
92.	karar-	1
93.	kat-	1
94.	kaybet-	1
95.	kır-	1
96.	kurtar-	1
97.	mektuplaş-	1
98.	muayene et-	1
99.	not et-	1
100.	öldür-	1
101.	planlı ol-	1
102.	rahatla-	1
103.	rastla-	1
104.	sağla-	1
105.	sarar-	1
106.	sarıl-	1
107.	savun-	1
108.	serinle-	1
109.	sıkış-	1

110.	sinirlen-	1
111.	sol-	1
112.	sun-	1
113.	süsle-	1
114.	şikayet et-	1
115.	tarif et-	1
116.	tebrik et-	1
117.	telaffuz et-	1
118.	uç-	1
119.	uçur-	1
120.	ulaştır-	1
121.	ütüle-	1
122.	üz-	1
123.	vur-	1
124.	yakış-	1
125.	yanaş-	1
126.	yararlan-	1
127.	yay-	1
128.	yazdır-	1
129.	yet-	1
130.	yetiş-	1
131.	yok ol-	1
132.	yönet-	1

Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında yer alıp İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 kitabında yer almayan yüz otuz iki (132) fiil tespit edilerek sıklık derecelerine göre sıralanmıştır. Yedi İklim Türkçe A1 kitabında en çok tekrar eden mental fiiller içerisinde yer alan biliş fiili *incele-* (31) ve psikolojik durum fiili *ağla-* (12) fiillerine İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabında hiç yer verilmemiştir. Sadece Yedi İklim Türkçe A1 kitabında mental fiiller içerisinde yer alan psikolojik durum fiillerinden *sevin-*; biliş fiillerinden *değerlendir-*, *unut-*; doğa fiillerinden *yağ-*; durum fiillerinden *tut-*; hareket fiillerinden *giy-*, *öde-*, *kapan-*, *taşı-*, *boya-* fiilleri yer almıştır.

TARTIŞMA

Araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitaplarında yer alan fiillerin kullanım sıklığını belirlemek amacıyla ilk olarak kuramsal çerçeveden bahsedilmiştir. Kuramsal çerçeve içerisinde dilin tanımından hareketle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin önemi üzerinde durulmuştur. Söz varlığının sıklık ile olan ilişkisi ele alınmıştır. Dil eğitiminde ve öğretiminde kelime sıklığı çalışmaları, hangi sözcüklerin öncelikli olarak öğretileceğinin yanında sözcüklerin hangi anlamlarının da öncelikli olarak öğretileceği hakkında bilgi verir. Kimi araştırmacılar fiillerin addan da önce bir dilin en temel yapısını oluşturduğunu söylemektedir. Bu bağlamda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde fiillerin öncelikli olarak öğretilmesi öğrenenin ifade gücünü arttırmasını ve başarılı olmasını sağlayacağı görüşünden yola çıkarak fiiller anlam ve yapısal özellikleri bakımından incelenmiştir. Araştırmaya konu olan kitaplardaki fiiller tespit edilerek tarama yöntemiyle sıklık dereceleri belirlenmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 kitabında 206 fiil, Yedi İklim Türkçe A1 ders kitaplarında ise 273 fiil tespit edilmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitaplarında yer alan fiillerin genel sıklık dereceleri tespit edilirken 338 fiil incelenmiştir. Bu kitaplarda en sık kullanılan ortak fiillerin sayısı 141 olarak belirlenmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe kitabında A1 temel seviyede yer almayan 132 fiil, Yedi İklim Türkçe kitabında A1 temel seviyede yer almayan 65 fiil tespit edilmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde söz varlığı oluşturulması dört temel dil becerilerinin öğrenilmesinde en önemli unsurdur. Temel düzeyde öğrenilmesi gereken fiillerin belirlenmesi dil öğrenimini kolaylaştıracak ve ders kitaplarının hazırlanmasında ölçüt olarak ele alınacaktır. Bu amaçla incelenen kitaplardaki fiiller tespit edilerek karşılaştırılmıştır. Kitaplardaki fiillerin sayıları ve ortaklıkları bir ölçüte dayanmadığı belirlenmiştir. Bu belirlemede tezimizin ana gerekçesi olan fiillerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yer alan kitaplarda belirli bir sıklık listesine göre hazırlanmadığı tespit edilmiştir.

SONUÇ

Ana dili öğretiminde de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de söz varlığı önemli bir yere sahiptir. Sözcükler olmadan cümle kurulamaz, iletişim sağlanamaz. Bir dile ait sözcük ve sözcük gruplarının hepsinin kullanım değeri farklıdır. Dil öğretiminde kelime sıklığı çalışmaları, hangi sözcüklerin öncelikli olarak öğretileceğinin yanında sözcüklerin hangi anlamlarının da öncelikli olarak öğretileceği hakkında bilgi verir. Hangi sözcük ya da sözcük gruplarının hangi dil öğeleriyle birlikte kullanıldığı da kelime sıklığı çalışmalarının sonuçlarından öğrenilebilir. Konuşma, yazma, dinleme ve okuma dört temel becerileri içerisinde fiiller vazgeçilmez bir unsurdur. Dil öğretiminde fiillerin hangi sırayla öğretileceği sıklık çalışmalarıyla belirlenmelidir. Böylece ders materyallerinde yer alan fiiller gelişmiş güzel dağılım göstermek yerine belli bir ölçüte göre yerleştirilmiş olacaktır.

Sondan eklemeli bir dil olan Türkçenin ekler sistemi muntazamdır. Gerek köklerden daha geniş olan gövdeleri yapmak için, gerek kök ve gövdeleri çeşitli gramer fonksiyonları için ayrı ayrı kategorilere sokmak üzere daima kök ve kelimelerin sonuna getirilen ekler herhangi bir karışıklığa meydan vermeyecek şekilde belirli bir sıraya göre dizilirler. Bu düzenli sıra eklemeli bir dil olarak geniş bir ekler sistemine sahip bulunan Türkçenin ek yapısına büyük bir sadelik, açıklık ve kolaylık verir (Ergin, 2006: 121). Türkçenin sözcük yapısına bakıldığında kelime öğretimi kolay ve anlaşılır şekilde yapılabilmektedir. Dil öğretiminde kelime öğretirken fiil öğretimine ayrıca önem verilmelidir. Çünkü zaman kalıplarını kullanabilmek, hareketleri, duyguları, işleri ifade edebilmek için fiillere ihtiyacımız vardır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde başlangıç seviyesinde sıklıkla kullanılan fiillere yer verilerek basit düzeyde iletişim sağlanması öğrencinin dile karşı öğrenme isteğini arttıracaktır. Böylece öğrencilerin kendilerini ifade gücü artacak ve dili doğru kullanma kabiliyetleri gelişecektir.

Temel seviyede günlük hayatta kullanılan *git-*, *gel-*, *oku-*, *yaz-*, *iste-* gibi basit fiiller verilirken öğrencinin en çok ihtiyaç duyacağı fiiller belirlenmelidir. Aynı zamanda sıklık çalışmaları sonucu elde edilen ölçütlerdeki fiillerde söz varlığına eklenmelidir.

Öğrenciye temel seviyede somut isimlerin öğretilmesi gibi somut fiillerin öğretilmesinde de fayda vardır. Öğrenciye göstererek canlandırma yoluyla öğretilebilecek somut fiiller ilk önce verilmelidir. Bu somut fiillere dayalı olarak basit soyut fiiller de sırayla öğretilmelidir (Bölükbaşı, 2019: 21).

Ders kitapları çoğunlukla üniteleri ve ünitenin hedeflerini gösteren bir plana yer vermektedir. Bu planlar, dil bilgisi, okuma, konuşma, yazma ve dinleme etkinliklerinin neyi içerdiğini ve hedeflediğini gösterdiği gibi sözcük öğretimi açısından da nelerin öğrenilmesinin hedeflendiğini göstermektedir (Hasekioğlu, 2009: 29). İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitaplarında temel dil becerilerine ve dil bilgisi öğretilmesine yönelik bölümlerin ağırlıklı olarak yer aldığı görülmektedir. Sözcük listelerine yer verilmiş ancak yalnızca fiil öğretimi üzerine hazırlanmış çalışma bölümlerinin olmadığı saptanmıştır.

Fiiller ünitelerdeki konulara göre anlamlı bir şekilde ihtiyaca yönelik listelenmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabı 6 ünite ve 104 sayfadan oluşmaktadır. Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabı ise 8 ünite ve 192 sayfadan oluşmaktadır. Yedi İklim Türkçe kitabının ünite ve sayfa sayısının fazla olması fiillerin niceliğini artırarak sıklık derecelerini etkilemiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 kitabında dil bilgisi kuralları açıklanırken verilen fiiller ve kavramlar bir üst seviyeye yönelik tanımlanmıştır. Dolayısıyla dil bilgisi kurallarının açıklanmasında A1 seviyesinde söz varlığına sahip olan öğrenciler için anlaşılır olmadığı kanaatine varılmıştır.

Kitaplardaki 1.ünitelerin konusu tanışmak ile ilgili olduğu için ünitelerde yer alan fiillerin sıklık derecelerine bakıldığında konu ile alakalı olan fiillerin iletişim fiilleri olduğu görülmektedir. İletişim fiilleri: *memnun ol-*, *teşekkür et-*, *görüş-*, *söyle-*, ... gibi fiillerdir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabında en az fiillere yer veren ünite 2.ünite olduğu tespit edilmiştir. Bu ünitenin dil bilgisi konusu isim cümleleri olması ünitelerde yer alan fiil sayısını azaltmıştır. İlgili kitapta en fazla fiillere yer veren ünite

3. ünedir. Dil bilgisi konusu -mAk istemek olarak belirtilmiştir. Fiillerin ünite içerisindeki dağılımının dil bilgisi konusuyla orantılı olduğu belirlenmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 kitabında son üniteye fiillere daha az yer verilmiştir. Örnek verilecek olursak son üniteye yer alan Ben ve Arkadaşlarım okuma metninde sadece *sev-* (1) fiiline yer verilmiştir. Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabı ise son ünitelerde okuma metinlerini arttırarak fiillere daha çok yer vermiştir. Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında verilen fiiller ve kavramlar başlangıç seviyesindeki öğrencilerin düzeyine uygun olarak tanımlanmıştır.

Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında en fazla kullanılan fiillerin yardımcı eylemlerle (*et-, ol-*) kurulan birleşik fiillerin olduğunu söyleyebiliriz. Kitapta en çok kullanılan fiillerin 5. üniteye yer aldığını belirlenen sıklık tablosunda görmekteyiz. Bu ünite “Ne Olmak İstiyorsun?” konusuyla alakalı olarak sıklık derecesi en yüksek olan fiil, mental fiiller içerisinde yer alan psikolojik durum fiili olan *sev-* fiili olarak belirlenmiştir. Kitaplarda yer alan fiillerin ünitelerdeki konularla alakalı olduğu sıklık tablolarında görülmektedir.

Kitaplar betimsel çalışma olan tarama modeli ile incelenerek bu inceleme sonucunda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabında iki yüz altı (206), Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında ise iki yüz yetmiş üç (273) adet A1 düzeyinde fiil tespit edilmiştir. Bu fiiller kullanım sıklığına göre tabloda sıralanmıştır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabındaki fiillerin sıklık derecesine baktığımızda sıklık sayısı en fazla olan fiil hareket fiili olan *yap-* fiilidir. Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabındaki sıklık sayısı en fazla olan hareket fiillerinden *git-, yap-* fiilleridir. Ancak *et-* yardımcı fiili ile kurulan birleşik fiillerin daha sık kullanıldığını görmekteyiz. İletişim fiillerinden *teşekkür et-, sohbet et-, rica et-, telefon et-, yardım et-, rahatsız et-, hediye et-, şikayet et-, tebrik et-, ziyaret et-* fiilleri daha çok yer almaktadır. İki kitapta bulunan deyimleşmiş birleşik fiil yapısında kurulmuş kalıp ifadeler: *hoş geldin, hoşça kal, affedersiniz, , geçmiş olsun, hoş bulduk, sağ ol, afiyet olsun, kolay gelsin, hayırlı olsun, kutlu olsun* şeklindedir.

Çalışmada İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitaplarında yer alan fiillerin sayımı ve sıralaması yapılmıştır. Fiillerin tekrar sayısı en çoktan en aza olacak şekilde sıralanmıştır. İki kitabımızda toplam üç yüz otuz sekiz (338) fiil tespit edilmiştir. Kitaplardaki ortak kullanılan fiil sayısı yüz kırk bir (141) olarak belirlenmiştir. Sıralamada sıklık derecesi en yüksek fiiller hareket fiilleri olan “*yap-, git-, oku-, yaz-, gel-, al-, çık-, ver-, geç-*” fiilleridir. Aynı zamanda sıklık derecesi en yüksek olan fiiller “*et-*” ve “*ol-*” yardımcı eylemlerle kurulan birleşik fiillerdir. En sık kullanılan fiillerden biliş fiilleri *tamamla-, anla-, eşleştir-*; iletişim fiilleri *iste-, cevapla-, teşekkür et-, memnun ol-, de-, sor-, buyur-*; algı fiilleri *konuş-, dinle-, bak-, gör-* ve durum fiilleri *otur-, kalk-, kal-* fiilleridir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 kitabında yer alıp Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında yer almayan altmış beş (65) fiil ve Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında yer alıp İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 kitabında yer almayan yüz otuz iki (132) fiil tespit edilerek sıklık derecelerine göre sıralanmıştır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 kitabında en çok tekrar eden mental fiillerden algı fiili olan *izle-* (16) fiiline Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında hiç yer verilmemiştir. Yedi İklim Türkçe A1 kitabında en çok tekrar eden mental fiiller içerisinde yer alan biliş fiili *incele-* (31) ve psikolojik durum fiili *ağla-* (12) fiillerine İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabında hiç yer verilmemiştir. Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında “*kutlu olsun*” ifadesine, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabında da “*kolay gelsin, hayırlı olsun*” kalıp ifadelerine hiç yer verilmediği sıklık analizi sonucunda görülmektedir.

Oluşturulan sıklık listeleri sonucunda yardımcı eylemlerle kurulan birleşik fiillerin çokça yer aldığı görülmektedir. Ayrıca birleşik fiil yapısında deyimleşmiş kalıp ifadelere de yer verilmiştir. Biz Türkler konuşurken de yazarken de birleşik fiilleri çokça kullanıyoruz. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde birleşik fiilleri oluşturan sözcüklerin anlamı ve oluşan birleşik fiillerin anlamının öğretilmesi önemlidir. Böylece öğrencilerin kelime hazinesinin zenginleştirilmesi ve o dilde verilen metinlerin anlaşılabilmesi amaçlanmaktadır.

Türk dilinde oldukça önemli bir yere sahip olan fiillerin yabancılara öğretilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu anlayıştan yola çıkarak çalışmalarımız sonucunda elde edilen veriler temel düzeyde ders materyallerinin hazırlanmasında öğretmenlere, öğrencilere ve araştırmacılara katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

ÖNERİLER

Alan yazını taramasından yola çıkarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde fiillerle ilgili araştırmaların yok denecek kadar az olduğu görölmektedir. Bu alanda seviye seviye sıklık sözlükleri oluşturmak amacıyla çalışmalar yapılmalıdır.

Sözcük türlerini inceleyen ve sıklık listeleri oluşturan araştırmacılar bir araya gelerek tek bir ölçüt belirlenmesi yönünde çalıştaylar yapılmalı ve ortak bir anlayış geliştirilmelidir.

Çalışmamızdan yola çıkarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan diğer ders kitapları incelenmeli ve seviyelere göre fiil sıklık listeleri oluşturulmalıdır. Oluşturulan bu listelerdeki fiiller ile Türkçede en sık kullanılan fiiller sözlüğü çalışmaları yapılabilir.

Ana dili ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde fiillerin sıklık listeleri oluşturulup anlambilimsel sınıflandırılması yapılabilir.

Bir dilin öğrenilmesinde sözcükler en temel unsurdur. Farklı sözcük türlerinin sıklık çalışmalarıyla incelenmesi Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akbayır, S. (2006). *Eğitim Fakülteleri İçin Cümle Ve Metin Bilgisi*, Ankara, Pegem A Yayıncılık
- Aksan, D. (1977). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*, Ankara: TDK Yayınları
- Aksan, D. (1996). *Türkçenin Sözvarlığı*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Aksan, D. (2002). *Anadilimizin Söz Denizinde*, Ankara: Bilgi Yayınevi
- Arı, G. (2014). *Türkçe Ders Kitaplarında Fiziksel ve Biçimsel Görünüm*, Pegem Akademi Yayınları.
- Avcı, Y. (2002). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminin Kültür ve Yöntem Boyutu. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, I.Uluslar Arası Truva-Çanakkale Dil Eğitimi ve Okul Gelişimi Sempozyumu, 22-25 Haziran 2002, Çanakkale
- Banguoğlu, T. (1986). *Türkçenin Grameri*. Ankara: TTK Basımevi.
- Banguoğlu, T. (2011). *Türkçenin Grameri*. Ankara: TDK Basımevi.
- Barın, E. (1994). Yabancılar Türkçenin Öğretimi Metodu. *Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi*, 17, 53-54.
- Barın, E. (2003). Yabancılar Türkçenin Öğretiminde Söz Varlığının Önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 13, 311-317.
- Bilgin, G. (2012). Ölker, Gökhan (2011) Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü (1945-1950 Arası), Kömen Yayınları, Konya, 643s. *Dil Araştırmaları*, 11, s.222-226.
- Bölükbaşı, C. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde fiillerin belirlenmesi A1 düzeyi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Can, T. (2011). Yaşam boyu öğrenme bağlamında yabancı dil olarak İngilizce ders kitaplarında strateji kullanımı (Doktora tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Caferoğlu, A. (1984). *Türk Dili Tarihi I-I*, İstanbul: Enderun Yayınları.
- Çalışkan, N. (2014). *Yüksek Sıklıktaki Adlar: Zaman Sözcük Biçimi Üzerine Derlem Temelli Bir İnceleme*, Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2004). *Yabancı Dil Öğretimi, Dil Pasaportu, Dil Biyografisi, Dil Dosyası*, Ankara: Pegem Yayıncılık

- Deniz, K. ve Uysal, B. (2010). Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni ve Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Öğretim Programı. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*(27), 239-261.
- Eğilmez İ., N (2010). İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarındaki Söz Varlığının İlköğretim Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarına Aktarımı. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ercilasun, A. B. (1984). Kutadgu Bilig Grameri- Fiil, Ankara, Gazi Üniversitesi Yayınları.
- Ergin, M. (2006). *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul, Bayrak
- Gencan, T. N. (2001). *Dil Bilgisi*, Ankara, Ayraç Yayınevi
- Göçen, G. (2016). Yabancılar için Hazırlanan Türkçe Ders Kitaplarındaki Söz Varlığı ile Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Söz Varlığı. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Göçer, A. (2007). *Türkçe Ve Sınıf Öğretmenleriyle Öğretmen Adayları İçin Türkçe Öğretimi*, Ankara: Öncü Kitap.
- Göz, İ. (2003). *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü*, Ankara: TDK Yayınları.
- Güneş, S. (2009). *Türk Dili Bilgisi*, İzmir, Çağlayan A.Ş.
- Hacıeminoğlu, N. (1984). *Yapı Bakımından Türk Dilinde Fiiller*, İstanbul, Cönk Yayınları
- Hacısalihioğlu, E. ve Önemli, S. C. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe ve Almanca Ders Kitaplarında Kullanılan Söz Varlığı ve Sıklıklarının Karşılaştırması. *International Journal of Languages Education and Teaching*, s.766-808.
- Halis, İ. (2002). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Nobel Yayınları, Ankara
- Hasekioğlu, I. (2009). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Bilgisi Öğretimi -Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1 Serisinde Sözcük Öğretiminin Değerlendirilmesi ve Sözcük Öğretimi İçin Uygulama Örnekleri-, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hengirmen, M. (1993). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve TÖMER Yöntemi*, Ankara: Engin Yayınevi
- Hengirmen, M. (1999). *Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Engin Yayınevi.

- Hengirmen, M. (2002). *Türkçe Dilbilgisi*, Ankara: Engin Yayınevi.
- Hirik, E. (2017). Türkiye Türkçesi Duyu Fiillerinde Anlam ve Kelime Sıklığı İlişkisi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 41, 53-74
- İşcan, A. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Önemi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, S.2(4), s.29-36.
- Kaplan, M. (1999). *Kültür ve Dil*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karadağ, Ö. (2013). *Kelime Öğretimi*, Kriter Yayınları, İstanbul
- Karahan, F. (2015). İki Dilli ve Çok Dilli Eğitim Veren Öğretmenlerin Yeterlilikleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınları*. Sayı: 132
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi Grameri*, Ankara: TDK Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2010). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Kükey, M. (2007). *Türkiye Türkçesinde Bütün Yönleriyle Eylemler (Fiiller)*, *Türkçenin Dilbilgisi 3*, Samsun, Cem Ofset Yayınları.
- Lüle M., E. (2013). İlköğretim Türkçe Programı ile Türkçe Çalışma Kitaplarındaki Kazanım ve Etkinliklerin Sözcük Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2/5, s. 13-31.
- Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2009). *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni: Öğrenme-Öğretme-Değerlendirme*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.
- Onan, B. (2016). Söz Varlığı Terminolojisi Üzerine Bir Analiz Çalışması. *Millî Eğitim Dergisi*, Söz Varlığı Özel Sayısı, 210, s. 11-29.
- Ozil, Ş. (1991). *Dil ve Kültür, Çağdaş Kültürümüz Olgular ve Sorunlar (içinde)*, İstanbul: Cem Yayınevi.
- Ölker, G. (2011). Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü (1945-1950 arası). Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pierce, J. E. (1961). A Frequency Count of Turkish Suffixes. *Anthropological Linguistics*, 3. 9. 31-42.
- Pilav, S. (2008). Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sevim, O. ve İşcan, A. (2012). Türkçenin Eğitimi Ve Öğretimi Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinde Geçen Anahtar Kelimelere Dönük Bir İçerik Analizi.

Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 7(1), 1865

Soydan, S. ve Saz, M. (2019). Lisânü't Tayr'da İletişim Fiilleri. *Turkish Studies - Language and Literature*, 14(2), 855-878.

Temizkan, M. (2014). *Metin Temelli Dil Bilgisi Öğretimi ve Uygulamaları*, Ankara: Pegem A. Yayınları.

Toparlı, R. (2000). *Türk Dili ve Kompozisyon*, Sivas, Dilek Ofset Matbaacılık

Türk Dil Kurumu. (2005). *Türkçe Sözlük*, Ankara: TDK Yayınları

Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, İstanbul, Multilingual Yayınları.

Yalçın, S. K. ve Özek, F. (2006). Söz Varlığının Temel Dil Becerilerinin Ve Akademik Disiplinlerin Kazanımına. *Millî Eğitim Dergisi*, sayı 171, 130-139.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, H. (2017), Türk Dilinde Fiillerin Semantik Sınıflandırılması Problemi. *Journal of Turkish Language and Literature*, C. 3, S. 1: 337-362.